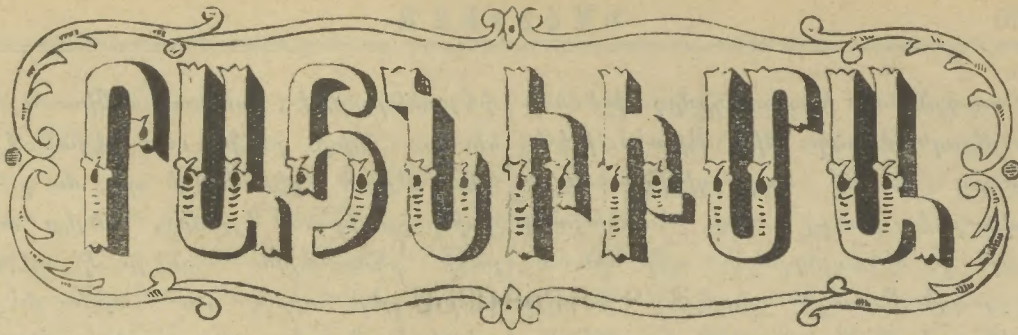

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 1

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 16, 1911.

Ն⁰ 51

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՍԱԼԻՍԻ ՇԷՐԻՖ ԹԱԼԻՍԻ

2.

Իւք պէնտիմիզտէ՝ Խրիսթիանըզըն
Թէսլիա թալիմի նէ տէյիլ տիր, անը իզահ
էյլէտիք: Պու տէֆա օ թալիմին նէ օյ-
սուդունը թարիֆ էթմէյէ չալըշաճաղըզ:

Թէսլիա թալիմինի անըամագ իչիւն Ալ-
լահըն վահտանիյէթինտէն եօլա չըզմալը
իզ: Աղլահ պիր սիր վէ անըն շէրիֆի
եա միւսի եօզ սր: Լաքին Ալլահ նա՛սը
պիր վահիտ տիր: Ֆարգըլ ճինս պիրլիքէր
վար տըր: Մէսէլա, իլմի հէնտէսէտէ նօգ-
թաի հէնտիսի տէնիլէն պիր նօգթա վար
տըր քի, օ թագսիմ գապուլ էթմէզ,
կէօրիլմէզ, տուլուլմազ պիր պիրլիք տիր:
Հէր պիր խաթթ պու նէվ նօգթալարտան
եափըլըր: Պու նօգթա անճագ ինսան ագ-
լընըն գապուլա մէճպուր օլտուղու միւ-
ճէրրէտ պիր վահիտ տիր: Անտէ թէնէվ-
վիւ վէ թէֆրիգաթ եօզ տըր: Գուրու պիր
պիրլիք տիր:

Պիր տէ մատտի նէսնէլէրին ճիւզ-
լէրի վար տըր քի պուշլարըն հէր պի-
րինէ իլմի հիքմէթի թապիիյէ եախօտ
քիմեա լիսանընճա «Ճիւզի լալէթ քէճէզ-
զէ» տէնիլիր: Պու ճիւզլէր տէ պիր տիր,

լաքին անլէր էօյլէ գապիլիյէթ վէ իհթի-
մալաթ իլէ միւթթաարֆ տըրլար քի ան-
լէրին թէրքիպլէրինտէն շու միւթէնէվիլի
էշեա մէյտանա կէլիր: Եանի ալթուն ճիւզ-
լէրինտէն՝ ալթուն, կիւմիւշ ճիւզլէրինտէն
կիւմիւշ, օֆսիթէն վէ հալսրօթէն ճիւզլէ-
րինտէն՝ սու մէյտանա կէլիր:

Քէզալիք պիր աղաճ իչիւն եախօտ ուզվի
պիր մէվճուտ իչիւն տէ «Պիր» տէր իսէք, անըն
գըսմլարընը՝ պիր մագսէտ վէ պիր փրօղ-
րամա կէօրէ րապթ վէ վէ իտարէ էտէն
պիր գուվլէթ անլարըզ: Վէ նիհայէթ «Պիր
ատէմ» եախօտ «Պիր զաթ» տէր իսէք
օրատա միւթէտտտիս գապիլիյէթլէրի
պուլունան վէ մէվճուտիյէթինին միւթէ-
նէվիլի ճիհէթլէրի պուլունան վէ ճիւմլէ-
սինտէ հաքիմ պիր «Պէն»ին պուլունտուղու
պիր վարըզ անլարըզ:

Վէ շիմտի պիլ՝ «Ալլահ պիր տիր,» տէ-
տիլիմիզտէ նէ՞ ճինս պիր պիրլիք թէսավ-
վուր էտէճէյիլ: Պու սիւալ զայէթ մու-
հիմմ տիր: Օ՝ «նօգթաի հէնտիսի» կիպի
սըրֆ պիր պիրլիք մի, թէնէվիլի վէ թէֆ-
րիգաթտան միւպէրրա պիր վահիտ ի մահզ
մը տըր, եօգսա անտէ քէսրէթ վէ թէֆ-
րիգաթ վա՛ր մը տըր:

Պու սիւալա ճէվապ վէրմէմիզ լազըմ
տըր: Ջիրա պիլիմ տինի հայաթըմըզ Ալ-

լահ հագողնտա թաղաբլրմըլ թէսալ-
վաւա մերպաթ տըր: Պիղ՝ Ալլահը թէֆ-
րիգաթսըլ գուրու պիր պիրիք տէյու
թէսապվաւր էտէրտէք, տինի հայաթըմըլ
խաւատէթ վէ նիյաղլարըմըլ պիր ճինս օ-
լուր, լաքին Ալլահըն պիրիյինի ֆարզըլ
թէսապվաւր էտէր իտէք տինի հայաթըմըլ
քիւլլոյէն ֆարզըլ պիր ճինս օլուր:

Պու սիւ տրա ճէվտալ վերմէք իչիւն պիր
էմին հօլումուլ վար սըր, օ տա շու աըր
քի, պիղ Ալլահըն պիրիյինին նէ կէճնէ
պիր պիրիք օլտուլունու վէ Ալլահըն նաորլ
պիր մէվճուտ օլտուլունը տնըն իշտալին-
տանն անըպապիլիլիլ: Հէր պիր տին իշամ
իւղէրինտէ միւէտէս տիր: Կէրէք Խրիս-
թիյանըլդ կէրէք Իսլամըլ Ալլահըն իշամ
վէրէն պիր վարըլ օլտուլունը գապուլ
էտէր: Վէ իշամ հագողնտա էն մոհիմ
սիւալ շու աըր, Խանի՝ իշամտա Ալլահ ա-
տէմէ քէնտի քէնտիինի քէշֆ ու պէյան
էտէր մի, էթմէ՞լ մի: Իշամտա պիղ
Ալլահը՞ մը էօյրէնիլիլ, հօգտա Ալլահ պի-
ղիմ իչիւն նամալիմ պիր գուլիլէթ գալըպ,
իշամտանն անճագ պիլիմ պաղը աիլաղի
ֆարզըլ մըլ մը էօյրէնիլիլ:

Էկէր՝ «Իշամ հալընըլ պիղէ ֆարզըլ-
ըմըլ պիրտիր, լաքին Ալլահ թէֆէհհիւս
վէ թէֆէհհիւս մոէն պաիա նամալիմ, է-
պէտի պիր պիրիք տիր» տէր իտէք, օ ղէ-
ման տինի հայաթըն էսաղըն խալապ էթ-
միշ օլուրըլ: Տին՝ Ալլահ իլէ միւլաղաթ
էթմէք տէմէք տիր: Ալլահ պիլինմէյէն
պիր մէվճուտ իտէ, տին խալալը պաթըլ
օլմուշ օլուր: Պու սէպէպաէն կէրէք Խրիս-
թիյանըլդ վէ կէրէք տին ի Իսլամ՝ իշամըն
պիղէ Ալլահը քէշֆ ու պէյան էյլէտիյինի
գապուլ էտէր:

Տին ի Իսլամ իտտիա էտէր քի՝ Ալլահ
քէնտիինի աղալի էնպիյայա խալապ
Հագրէթ ի Մուհամմէտէ քէշֆ ու պէյան
էյլէմիշ տիր: Քէշֆ Խրիսթիյանըլ
գապուլ էտէր քի, Ալլահ քէնտիինի

փէյալմպէրէրէ, խալապ Խրիս-
տապա պիղէ քէշֆ ու պէյան էյլէմիշ
տիր: Ալլահ քէնտիինի պու մուգապաէն
ղաթլարա իշամ էյլէմիշ, անկէր տէ Ալ-
լահը քէնտիինի մանէվի կէօղէրի իլէ
կէօրիւլէր տիր: Շու հալապ փէյալմ-
պէրէրին Ալլահ հագողնտա պիլիլիլիլ
շէյլէր հաղիլի մալիմաթ աըր, վէ տն-
լէր ինտանըլա Ալլահ հագողնտա հաղի-
լի մալիմաթ թէլլին էտիյօլալ: Էկէր
անլէր Ալլահ հագողնտա մալիմաթըր-
նը աօղլուտան Ալլահտան ալմալըպ, ան-
ճագ տօլալտան պիր մէլէք հա ճէպրալի
վաթըթալըլ ալմըլ տըրըլ տէնիլէ
պիլէ, Էլինէ մէլէլէ թէպալիլ օլմալ. օ
ղէման տէմէք օլուր քի, աղալի ճէպրալի
հա աիկէր պիր մէլէք Ալլահը կէօրիլ
պիլմիշ տիր: Վէլճալը Էկէր Ալլահ
տալմէ իշամ վէրէճէք իտէ, քէնտիինի
պիր հօլ իլէ մալիլաղա քէշֆ ու պէյան
էթմէլի տիր:

Լաքին նէ պիր տաէմ, վէ նէ տէ պիր
մէլէք հաթթա ճէպրալի պիլէ Ալլահը
քիտալիլ տէրք վէ աղլէն իշտաթա էտէ-
մէլ: Ատէմ Ալլահը անճագ գրամէն ան-
լայապիլիլ: Ալլահ՝ ինտան ֆիքրիյինի Ի-
շաթա էտէմէլէճէլի տէրէճէտէ աղիմ վէ
պիլինհայէ պիր մէվճուտ աըր:

Իմտի պու տէտիլլիլիլ տաէլիլ իտէ,
շու սիւալ ֆիքրէ վալիա օլալ՝ Խանի Իլ-
հում Ալլահիլ պիլիլիլնէ սալիլ ճէ՞ մալիլ
կէհր վէ պիլլէ ճէ՞ խապիլ վիլիլ:

Իշամ ֆարզ էտէր քի, Ալլահ պիր
ճիհէթտէն տէրք օլունուպ անըլալիլիլ,
վէ առէմ անը պիլէ պիլիլ, վէ տիկէր
պիր ճիհէթտէն օ թէֆէհհիւս վէ թէֆէհ-
հիւստէն պաիա օլան պիր վարըլդ տըր:
Իմտի Ալլահ քէնտի քէնտիինի պէլէրէ
իշամ էթմէլէ թէնէլլիլ էթտիլինտէ
քէնտիինի պէլէր թաղափընտան խալապ
էտիլէպիլլէճէլի ճիհէթիլիլ իլհար էտէր,
վէ ալիլ վալթալ պէլէրին իշաթէ էտէ-

մէյէճէյի, վէ ճէլալինէ տայանամայաճա-
ղը ճիհէթինի տէ խաֆի թուրար: Վէ
պու տէմէք օլուր քի՝ Ալլահ էօյլէսի պիր
մէվճուտ վէ անըն վահտանիյէթի էօյլէսի պիր
պիրլիք տիր քի, օ վահտէթտէ պիր թէֆրի-
դաթը զաթիյէ վար տըր, եանի Ալլահըն
մէվճուտպիյէթինին պիր՝ պէշէրէ քէշֆ ու
պէյան էտիլէպիլէն, պիր տէ՝ պէշէրի ագլըն
մաֆէվդինտէ պուլունան ճիհէթի վար տըր՝
էկէր պէօյլէ օլմայըպ տա Ալլահ սըրֆ պիր
պիրլիք օլսա խտի, օ զէման օ եա պէշէր
թարաֆընտան պիլինի եա պիլինէմէզ օլուր
խտի: Պիլինէ պիլիր իսէ, օ զէման ա-
տէմ Ալլահը քեամիլէն իհաթա էթմիշ
օլուր վէ Ալլահըն Ալլահըղը գալմազ իտի:
Զիրա ատէմ թարաֆընտան քեամիլէն
տէրք օլունան Ալլահ՝ Ալլահ օլմազ, ան-
ճազ առտէմտէն քիւշիւք պիր մախլուզ օ-
լուր: Էկէր Ալլահ պիլինմէզ, վէ անըն պէշէր
թարաֆընտան պիլինէ պիլիր հիշ պիր ճի-
հէթի եօզ տըր տէր իսէք օ զէման հէվի
փէյլամպէրլէրին իխպարաթը վէ իւ-
համաթը խայալ վէ տինի հայաթ իսէ ի-
թիգասաթը պաթըլէ օլմուշ օլուր իտի:

Լաքին տինի հայաթ հագիգի պիր հա-
յաթ տըր վէ իլհամ պիզէ Ալլահ տաիր
հագիգի մալիւմաթ թէլգին էտէր: Պունը
հէմ Խրիսթիյանըզ հէմ Խալալըզ գա-
պուլ էթմէլի տիր վէ էտէրլէր: Լաքին պու
իքի տին պու պէօյիւք հագիգաթը գա-
պուլ էթտիքտէն սօնրա, պիրի պիրլէրին-
տէն շու ճիհէթտէ թէֆրիգ օլունուրլար,
շէօյլէ քի անլէրտէն պիրի, եանի Խրիսթի-
յանըզ տէր քի, — «Էկէր Ալլահ պիզէ հա-
գիգի իլհամ վէրիյօր իսէ, տէմէք տիր քի
Ալլահըն պիր մախֆի ճիհէթի՝ պիր տէ
միւնքէշիֆ ճիհէթի վար տըր: Ալլահ այնի
վազթտա հէմ ագլը պէշէրէ ֆաիգ հէմ
ագլը պէշէրին անլայապիլէճէյի պիր մէվ-
ճուտ տըր: Սըրֆ պիր պիրլիք օլմայըպ,
Ալլահըն զաթընտա իլհամըն էսասը օլան
պիր թէֆրիգէ վար տըր»: Իսլամ տէր քի,

«Պէն պիլիրիմ քի պիր Ալլահ վար, անըն
զաթընտա տաիր պիր թէֆրիգէ սէօզիւ էթ-
մէյի ճաիզ սայմամ: Քէնտինի հազրէթ ի
Մուհամմէտէ պիր եօլ իլէ քէշֆ ու պէ-
յան էթմիշ տիր, վէ էլիմիզտէ Ալլահըն
պիր իլհամը վար, եանի Գուրան, պունտան
զիյատէսինէ կիրիշմէք պիզիմ իշիմիզ տէյիլ
տիր»: Իշթէ Խրիսթիյանըղըն Թէպիս թալի-
մինին պիր էսասը պուրատա տըր, եանի
պիլ մէզքիւր թալիմ իլէ Ալլահըն սըրֆ
գուրու պիր վահտէթ օլմայըպ, անճազ
անտէ պիր թէֆրիգաթը զաթիյէ պու-
լունտուղունը իլհամը իլհահի խապէր վէրիյօր
տէյօրըզ: Վազաա պիզէ պուրատա Խալամ
տօսթըրըմըզ տէյէպիլիլէր քի, «Սիզ պու
եօլ իլէ Ալլահըն զաթընտա տաիր պիր թա-
գըմ էսրարէնկիզ մէսէլէլէրլէ նի՞շիւն օլ-
րաշըյօրսընըզ: Իլհամը գապուլ էտիպ,
պագիսինի էնպիյայա պրազընըզ:» Կէօյա
քի Ալլահըն պիրլիլինտէ թէֆրիգա վա՞ր
մը, եօ՞գ մը, պունու միւթէլաա էթմէք
ինանըն քէնտի հուտուտունու թէճապուզ
էթմէսի տիր, գուրու պիր մէրազ նէթի-
ճէսի տիր:

Լաքին պիլ պու մէսէլէնին գուրու պիր
մէրազ նէթիճէսի օլտուղունը գապուլ էթ-
մէյօրըզ: Պալատա թէէյիտ էյլէտիյիմիզ
կիպի, շու սիւալ, եանի իլհամ սալթ Ալլահ
թարաֆընտան մալիւմաթ ալմա՞գ մը տըր,
եօգսա պիզզաթ Ալլահը պիլիմէ՞ֆ մի տիր,
պու մուհիմմ պիր սիւալ տըր: Պու իսէ
պիզի տահա տէրին պիր սիւալա գուլա-
ղուզլար, եանի Տիւն Ալլահ հագգընտա
պազը շէյլէրէ ինանմա՞գ մը տըր, եօգսա
տօղբուտան Ալլահ իլէ միւլազա՞թ մը տըր:
Էվլէլէրի իսէ՝ օ մալիւմաթ նասը կէլմիշ
օլսա ֆարգ էթմէզ տէյէպիլիլէրիզ, եօգ է-
կէր սօնրաքի իսէ՝ եանի տին Ալլահ իլէ
միւլազաթ իսէ՝ օ զէման իլհամտա պիզիմ
պիզզաթ Ալլահը պիլմէմիզ լազըմ կէլիր
վէ Ալլահըն պիլինիլ վէ պիլինմէզ ճիհէթի
պուլունտուղու զայէթ մուհիմմ պիր էմր ի
վազը օլուր:

Տին պիզգաթ Ալլահ իլէ միւլագաթ
տըր : Ալլահա տուա էտէր իբէն տօրրու-
տան անըն իլէ դօնուշըր վէ ինթիյաճա-
թըմըզը տնա խապէր վերիբիլ : Տուամըզա
ճէվապ ալարդ տա՝ տնըն պիլէ սէօյլէտիլի-
նի իշիտիլիլ, Անը թէմճիտ էտէր իբէն
անըն ճէլալ վէ ճէմայլընը կէօրիւպ մէճա
ու սէնայա սէվգ օլունուրըզ : Էնպիյա տախի
անըն իլէ դօնուշան, անըն սէտապընը ի-
շիտիլիլ ճէլալիլի կէօրէն քիմսէլէր տիլլէր :
Ալլահ ասէմտէն ուզադ տէյիլ՝ անճադ
պիլաէն հէր պիլիմիլէ Եազըն օլուն պիլ
հուզուր տըր :

Պունը հէմ Խրիսթիյանըզ հէմ Խալա-
միլէթ գապուլ էտէր : Վէ իշթէ պիլ
Թէպիա թալիմիլէ էվլէլա պու ալագանըն
Ֆարը էիտիլի հազիվաթը թէէյիտ է-
տիպ տէյօրըզ : «Ալլահ պիլ տիլ, լաքին
էօյլէսի պիլ վահիտ տիլ քի, անըն պիլ՝
պիլէ միւնքէլիֆ օլան, պիլ տէ՝ պիլզտէն
միւլթէֆի պուլունան ճիհէթի վար տըր :
Վէ Թէպիա թալիմիլին էտաը տէյա
էվլէլա շու գազիյէյի մէյաանա գօրըզ
Եանի Աշրահըն պիլիլիլի ֆէնսի գաքընսու
քէճիլիլ պուլունան պիլ պիլիլիլի ֆիլ :

Իմաի Ալլահ հազընտա պէօյլէ տիլ չիւն-
մէքլէք Ալլահա շէրլէք վէրմէք տայլապիլլը
մի : Խրիսթիյանըզ պէօյլէ տիլ չիւնմէքլէ
Ալլահըն վահաանիլէթինէ մուղալիլ պիլ
շէյ թալիլմ էթմիլ օլալ օլալ մը, Եօգուտ
պէրաքս վահաանիլէթի տահա միւհքէմ
վէ մազուլ պիլ էտա իլզէրինէ՞ մի գօ-
յօրըզ : Միւլիլման գարտաշարըմըզ պիլ-
զի հիւքմ էթմէլաէն էվլէլ պու մէսէ-
լէյի էյի թալիլ էթմէք կէրէք տիլլէր :

Լաքին Թէպիա թալիմիլին պաշգա է-
տալարը տա վար տըր, անլէրի տէ կէ-
լէճէք պէնտիմիլաէ իլահ էտէլիմ :

Յ. Գ. Գ.

ԱՏԱՆԱԼԸԼԱՐԱ

Պու նուսիսէմիլաէ Ատանանըն տիլադի
հալինէ տալիլ իքի գուվլէթիլ պէնտիլէր
նէշի էտիյօրըզ : Պիլի Տօգ. Ա. Նազգաշեան
էֆ.նին պալէմինտէն օլուպ, միւլալիլէյհ պիլ
տօգթօր մազամընտա քէնտիլին պէլիլ
քէլալըյա Ատանա էհալիսինի քէնտիլէ-
րին մատտի վէ ախլադի հայաթընը
թէհաիտ էտէն պիլ պէլալա գարշը ուլուն-
տըրմայա չալըշօր : Տօգթօրը միւլմալիլէյհ
պէօյլէ մէսէլէլէրտէ պիլ սէնիքի/էնիքիլիս
օլմաալըզ իշիւն քէնտիլին պէնտիլ փէք
գուվլէթ իլէ Ատանալըլարըն հիտիյաթընա
միւլէճաաթ էթմէ կէրէք տիլ : Տիկէր
պէնտ՝ սէնէլէրտէն պէրու Ատանա շէհրի-
նին հէր սէնի կէնճէլիլ իլէ միւլալ տիլ վէ
միւլնաաթէլէթմէ պուլունալ օլուպ տհ-
վալլարընա քիմալիլէ վազըֆ օլան Միւլալ
էֆ. Մանուկեանըն էտէրի տիլ : Միւլմալիլէյհ
տալիլ էմրի վազըլարըն պէլալէթի իլէ
Ատանա էհալիսինի էնլէրլինտէ պուլունան
տէհէլէթի ուշրումտան տալընտըրմալա չա-
լըշօր : Իմաի աճէպա պու իքի էֆէնտի-
լէրին պու գուվլէթի փէյլալալարը ֆիլվա-
զը Ատանա էհալիսինի տայնտըրմալա
քիմալիլ օլմայաալ մը տըր : Պիլ պու
նուսիսէմիլաէն 100 տանէ զիյատէ պառ-
տըրըզ անը Ատանա կէնճէլիլ արաւընտա
մէճճանէն թէվլիլ էտիլմէք իլզրէ Ատանա-
յա կէօնտէրէճէլիլ : Իմիտ էտէլիլ քի,
տէրուլէրլինտէ վաթան վէ ինտանիլէթ
մուհապալէթի պուլունան պիլճիւլիլ Օու-
մանըլար պու լէքէյի օ կիւզէլ շէհրին ալ-
նընտան սիլմէք իշիւն պիլ իթթիֆադ գը-
յամ էտիլ, նամուլը շէհրիլէրին իթ-
թիհաալընա վէ հիւքիլմէթին մուլալէնէ-
թինէ միւլաաաաթ էտէճէլէր, վէ էհա-
լինին ախլադընը թէհիլալ վէ միլլէթին
նէվճիվանանըն խէլալ իշիւն պիլ իթթի-
ֆադ իլլէլիլ, օ իմթիհան օճաղընը ճիւ-
տամըլար խաաթախանէսի կիլիլ շէհրտէն
տիլարը սիւրմէյէ մուվաֆֆադ օլաճալըլ

տուր: Կէօրիւնիւյօր քի Պաղատաւ խաթիւն
իւղէրնաւ պաշգա մէրքէղի շէհրէրիմիզ
տախի պիր աղտան պու նէվ ուղուպէթէ
թէսատիւֆ էտէճէքէր տիր: Իմօի Ատա-
նալըլարն պու պապտաւ մէսիւքէթիմիզին
տիկէր մէրքէղէրնէ և յի պիր միտալ կէօ-
թէրմէք իս զրէ գըլամ էտիպ շէճիւնէ իշ-
լէմէլէրինի կէօրմէք խթէրիզ: Ե. Վ. Գ.

ԱՆՎԱԼԸ ԼԱԶՐԸ

Ձեմանն նազիֆ իհր, իհրիյաքըր սալ-
րանալըլ:— Իգսումըն պիր պէնտ ի մախ-
աուսունաւ Կիրիտիզատէ շէօյէ եաղըյօր:—
«Թարա պուսը Ղարպ մուհարէպէսինին պի-
տայէթինաւն պէրու շիմօիքի գատար նա-
ղիք պիր զէմանաւ պուլունմաղը տէսէք
խիւրֆը հազիգաթ օրնադ: Ձեմանըն նա-
ղիքիլի վէգայի ի հարպիլէնին վէխամէ-
թինաւն տէյիլ, եէնի կէօրիւլէն պաղը ի-
մարէլէրէ նազարէն հաղըրյանաղըր թախ-
մին էտիլէն վէգայի ի տախիլիյէտէն իլերի
կէլիյօր: Պայրամ կիւնիւ Բումէլինին ճի-
հաթը մուխթէլիֆէսինաւ հուսուս էտէն
ճինայէթլէրին նէ կիպի պիր մազսէտիլ
թէրթիպ էտիլաիլինի անլամաղ միւշքիլ
տէյիլ տիր: Մուհարէպէսին պիտայէթինաւ
Էփրօփալըր իշլէրին պիւսպիլ թիւն պաշ-
գա պիր վատիտէ ճէրէյան էթմէսինէ ին-
թիլար էտիյօրլարու: Թարապըլաուսն գօ-
լայճա զապթ էտիլէճէյինի, մէմալիք ի Օս-
մանիյէտէքի իթախա թէպատաը հաղըրըլ
թէպիտ վէ իիւրաճ էտիլմէքլէ իրթիֆա օ-
լունմաղը պէլքի հազարէթ վէ թէճա-
վազա տիւշար օլաճաղընը, տախիլի իթի-
լալ զուհուր էտիպ ճիվար տէվլէթլէրլէ տէ
միւշքիլաթ չըգաճաղընը թախմին էտէնլէր
պուլունաւ: Փազաթ վազուաթ պու թախ-
մինաթըն հէփսինին տէ պօշա չըգաղընը
կէօսթէրօի: Եարըն նէ օլաճաղընը քէշֆ
էթմէք քիմնէնին եէտի իգթիտաընտա
տէյիլ տիր: Լաքին հէփիմիզին մուգթէ-
տիր օլաուլու պիր շէյ վար իսէ օ տա-

իթիտալը տէմիմիզի մուհաֆաղա էթմէք,
մէնաֆի ի ալիյէ լաթան նամընա պիր
չօգ շէյլէրէ թէհամիւլ վէ սիւքիւթ էթ-
մէք տիր: Ձիւրա կէօրիւլիւյօր քի պիլի մա-
նէն վէ մատաթէթէն մաղըրպ էթմէք իշլէն
տիւշմէնլէրիմիզ հալաքիւթ վէ թէշ-
վիլաթը ճինայէթիւրանէյի միւրա-
ճաթլէ խալըն վէ խուսուսա Միւսլի-
մանլարըն հիտիյաթընը ֆէճի պիր սու-
րէթտէ թահրիք էթմէքտէն շէքիմէյօր-
լար: Պիլի զօրլէ գապըրըլտան չըգարմաղ
իշլէն հէր աիւրիւ վէտաթիլէ միւրէճաթ
էտիյօրլար: Տիւշմէնլէրիմիզին պու հիլէլի
հիտապըրընա, աղապըրընա գաթըրմա-
յալը: Ձիւրա պոնաւն պիլզ զարարըլ չը-
գարըլ: Թէճաթաղաթ վէ թաշիքիւթա
գարըլ հաղընըլ գաթիլ զանաւնիյէյի
միւրէճաթլա միւտէֆաթաթա պուլուն-
մաղ պիր էտէր ի զաթի վէ աճղ տէյիլ,
պիւրք: հազըլնտան, աթիլինա ն էմին,
գաթիլէթի պիր միլլէթին քիարը տըր: Պիլ
գաթիլէթ վէ մէթանէթիմիզի պու սու-
րէթլէ ալէմէ իզհար վէ խալաթ էտէլիմ:
Իշթիպտէ վէ շմէնտիֆէրլէրիմիզաւ վու-
գուա կէթիլլէն հաաիտաթը ճինաթիլէն,
հէլէ Պայրամ կիւնիւ օլաուր էհալի Միւս-
լիմէնին հիտիյաթը միլլիյէ վէ տինիյէ-
սինի զըլեանա կէթիլլէրէք էթրաֆընտա-
քի էհալի ի զալի Միւսլիմէյէ գարըլ սու ի
մուամլէտէ պուլունմաղընա սէպէպիլլէթ
վէրմէք մազսէտիլլէ հաթըրըլընը ալթըլ-
չօճուլար պիլլէ անլար: Ճանիլլէրին քիմ
օլաուլարը, հանիլը տնտաւա մէնտալ օլ-
աուլու, հէման մէյաւանա չըգարըլա պիլլէ
էհալիմիլլին օ տնտաւա գարըլ թէճաթա-
լաթա պուլունմաղը տէյիլ, հաթթա
տաթլէթ վէ պիւրուտէթ կէօսթէրմէսի
պիլլէ մէշու օլամաղ, չիւնքի պիր ֆիլիլին
ֆաիլի վէ միւշէվիլլէրի քիմէր իսէ ան-
ճաղ ծիլարա գարըլ նէֆրէթ հիտ էթմէ-
լիլիլ: Պիր գաշ չաղինին իրթիքիտալ էթ-
տիլի ճինայէթաւն աղալը, ճանի օլմայան-

լարա իպրազը խուսումէթ սողորու օլամազ : Պու կիւն պիր Խրիսթիյան՝ պիր ճամիյէ թէճավուզ էտէր իսէ, եարըն պիր Միւս- լիմանըն պիր քիլիսայա թէճավուզ էթմէ- սի մագուլ օլմազ : Պինաէն ալէյճ գուրու- լան տուզալը քէնտիլէրինէ կէօսթէրէրէք Խալամ վաթանտաչարըմըզա՝ պունա գա- փըմամալարընը, տիւմէնլէրիմիզին թօփլա, թիւֆէնքլէ թէէմին էտէմէտիքլէրի պիր մուվաֆֆադիյէթի քէնտի էլիմիզլէ անլէրէ վէրմէք իչիւն ալէթ օլմամալարընը իխթար էտէրիզ : Մէմլէքէթիմիզին ճիտտէն մու- հիպպի օլան պէօյիւք պիր զաթ իլէ պու եազընտա կէօրիւչտիւլիւմ զէման չէօյլէ սէօյլէտի : «Էվրօփա էֆքեարը ումումիյէսի շիմտի լէհինիզտէ տիր : Շիմտի կէչիրտիյի- նիզ միւշքիլ զէմանը աչարգտան սօնրա, մէմլէքէթիմիզին թահքիւմ վէ իմարը իչիւն եինէ Էվրօփա էֆքեարը ումումիյէսիին սիզէ միւսաիտ պուլունմասընա միւհթաճ- սընըզ : Տիգգաթ էտինիզ, իսաթա էթմէ- յէնիզ : Մէմուրլարընըզ պէօյիւք պիր մէ- թանէթ վէ իճապընտա շիտտէթ կէօսթէ- րէրէք անասըրը Միւսլիմէ վէ զայրի Միւս- լիմէ արասընտա վուգուլաթ հուտուսունա մէյտան պրազմամալը տըրլար : չիւնքի թէէ- սիր վէ նէթալիճի ֆէնա օլապիլիւր :» Իմսի վաթանտաչարըմըզըն հէր վազթքինտէն զիյատէ իթիտալ վէ իհթիյաթ, հաթթա իճապ էտէր իսէ ֆէտաքեարանէ պիր սու- րէթտէ սապր ու թէհամմիւլ կէօսթէրմէ- լէրինի թէքրար թավսիյէ էտէրիզ :

Փան-Իսչամիզմ. — Սէրվէթի Ֆիւ- նուրնտա Ահմէտ Իհսան չէօյլէ եազմըշ տըր : «Բամազան պայրամը Իթալիա իւլթիւռմա- քօւմու իլէ, Դուրպան պայրամը Պուկար պօմպալարը իլէ պաչանըլտը : Իքի պայ- րամ արասընտա Իրանըն մուզասէմէսինէ պաչանտը : Կէօզիւմիւզիւ աչալըմ ! Պի- տայէթի ինգիլսպտա իտի, Էվրօփայա օլան պիր սէյյահաթըմտա Իսլիյէրիտան

կէչէր իքէն գարչըմա իխթիյար պիր Խա- վիչէրիալը թէսատիւֆ էթմիչ իտի : Ին- գիլապը Օսմանիյէ միւթէալլիգ պիր չօգ գօնուչտըզ : Միւթէֆէննին պիր ֆէյլէ- սուֆ օլտուլունու սօնրատան անլատըղըմ պու միւհթէրէմ զաթ՝ պէնտէն ալըրլա- ճաղը սըրատա վակօնուն գափուսունտա պիր ազ միւթէրէտաիտանէ տուրտուգտան սօնրա տէտի քի, «Եալընըզ պիր չէյաէն հազէր էտինիզ, զինհար Իթթիհատը Խա- լամ փօրիթիգասընա հալէսլէնմէյինիզ : Պէօյլէ պիր զաֆլէթէ տիւշէր իսէնիզ, էօյլէ պիր իթթիհատըն թէհլիքէսինտէն հէր տէմ միւհթէրիզ օլան Էվրօփա՝ հիւ- քիւմէթի մէչուլթէնիզի տէ տահա սօղ- մատան մահվ էտէր :» Միւքեալէմէլէրի- միզ էնասընտա ասլա իթթիհատը Խա- լամա միւթէալլիգ սէօզ ճէրէյան էթմէ- միչ օլտուլու հալտէ, չու փիրի միւհ- թէրէմին պալատէքի իխթարտա պուլուն- մասը պէնի ֆէլգէլատէ տիւչիւնտիւրտիւ : Սէյյահաթըմ էնասընտա հէփ պու իխ- թարա միւթէալլիգ թէտգիգաթտա պու- լունտըմ : Ալէմի Խալամը թէչքիլ էտէն 200 միլիօն խալզըն պիղլէրտէն եանի 20 միլիօնտան մատասը՝ քեամիլէն մահքիւ- միյէթի էճնէպիյէտէ պուլունտուզու ճի- հէթլէ՝ պիղ պիւթիւն մանասը իլէ պիր միւսավաթիլէրիլէր «Հիւքիւմէթի Օսմանի- յէ» թէչքիլ էտէճէք եէրտէ, «Փան-Խալա- միզմ» տէնիլէն իթթիհատը Խալամ ամա- լընա տիւշէրտէք, քէնտի գույումուզու քէնտիմիզ գազաճաղըմըզտա չիւպհէ գալ- մատը : Օ զէման Էվրօփա սէյյահաթըմ- տան ալտէթիմտէ թէտգիգաթ վէ իհ- թիսասաթըմըն նէթիճէսինի լաղըմ կէ- լէնլէրէ սէօյլէտիմ : Հալըֆ քի՝ պիւթիւն սէօղլէրիմ պուզ իւզէրինէ եազը եազմա- ղա պէնզէտի : Իթթիխաղ օլունան մէս- լէքի ոիյասի իլէ չու հազալիզին քիւլլի- յէն աքսի իլթիզամ օլունտու : Վա- թանը Օսմանիյի թէչքիլ էտէն Արնա-

վառ վէ Արապ անասրընը, վէ անասրը զայրի Միւսլիմէյի տիկիր էթմէմիդէ մուգապիլ, հուսուաումուզ խարիճինաէքի մէմալիքի Խալմիյէտէ՝ հայիմիդէ պաղմաստան վիճօվախսնսնճըլդ տիւշիւնիւտիւ : Կէօյա սիյասէթի ֆէվդ էլ տտէ իճրա օլունույօր իմիշ կիպի Հինախիման, Աֆղանիսթան, վէ ճէզաիրտէրիլէրի տիւշիւնմէք իսթէյէնլէր օլտու : Տէլիք աէշիք խորդամըզը Խամալամապա միւզթէտիր օլմաստան՝ պաշգալարըն էվի թամիր օլմիւր : Իշթէ պու կիւն չէքաիլիմիլ հէվ պու հէվէտաթը թաֆլանէնին նէթաիճի տիր : Շիմաի պիլէ աղլըմըզը պաշըմըզա տէվիլիլ իտէք, ինաստան, ճէհալէթաէն, հէմ քէլ՝ հէմ ֆօտուլ օլմագտան չըզար իտէք գօրդաճաղ պիր շէյ Եօգ ալըր : Պու կիւնքի մէվգիլիմիլ գատար նաղիք վէ միւհիլք պիր տէվրէյէ սալթանաթը Օսմանիյէ հիշ պիր վազթ տիւշմէմիշ տիր : Թագիպ օլունան սիյասէթի տախլիյէ, էլէէվմ էթրաֆըմըզը իհաթէ էտէն սիյասէթի խարիճիյէյի թէվիտ էյլէտի : Իմաի, գանունը էաստիյի վէ միւսալաթը՝ թաւմ մցնասըլլէ պիլա գայա տ շարթ թալթպիլ էթմէքաէն պաշգա շարէ Եօգ ալըր : »

Իրանըն խաբիզալիյէթի. — Պու կիւնլէրտէ Իրան փէք նաղիք պիր պիւհրան կէչիլմէքտէ տիր : Օմիւսթապիլ պիր աէվլէթ մագամընտա պագի գալաճա՞ղ մը, Եօգսա միւզք թագսիմ օլունարագ Իրանըն միւսթապիլ պիր աէվլէթ մագամընտա հայաթը խիթամա էրէճէք մի տիր : Բուսիա օրտուտա թէհրանտա սօղլու Ելալիմէքտէ օլուպ, Ինկիլթէրրա Խարիճիյէ նաղըրընն Փարլամէնիթօտա պիլաիրտիյէնէ կէօրէ, Բուսիա թէհրանը անճագ մուվազգաթէն իշղալ էտէճէք տիր : Լաքին պու «մուվազգաթ»ըն միւստէթի թային էտիլմէմիշ տիր : Պինաէն ալէյհ Իրանիլէր

հագգ իւզրէ՝ պու հարաքէթէ քէմալը Էնտիշէ իլէ նագար էթմէքտէ տիրլէր : Պու «մուվազգաթ իշղալ» Մըրըն Ինկիլթէրրա թարաֆընտան իշղալը կիպի պիր շէյ օլապիլիլ : Ինկիլթէրրա տա ճէնուպի էյալթէթէրի «մուվազգաթէն իշղալ» էտէպիլիլ : Պու իտէ Իրանըն թագսիմինտէն պաշգա պիր շէյ տէյիլ տիր : Կէչէն կիւն պիր Աճէմ տօթթուալ իլէ կէօրիւշիւր իքէն, միւսալիլէյհ պու մէսէլէտէ Ինկիլթէրրանըն թալթալու մէսէլէթի Բուսիանընրինտէն տահա զիյատէ չիտաէթլէ մուսիւլէ էտիյօր իտի : «Նիշիւն, հիւրիլիլ» վէ մէքալթիլիլ համիտի օլան՝ Ինկիլթէրրա՝ Բուսիանըն պու թէարուզալթընա միւստատէ էտիյօր, » տէյալ սիւալ էտիպ Ինկիլթէրրանըն տահա զիյատէ թագպիհէ շայտն օրտուզընտ իտաիա էտիյօր իտի : Ֆիլիպը Բուսիանըն պու մուսմէլէսի, վէ Ինկիլթէրրանըն անա միւստատէսի իթաիանըն թարապլուսը Ղարապ թէարուզիլ կիպի ափանսըզ վէ պիլա սէպէպ վուզու պուլան պիր թէսալլութ կիպի կէօրիւշիւր : Լաքին մէսէլէյէ պիր պաշգա նօթթաի նաղարտան պագանլար տաիլի վար ալըր. — Բուսիա պուստան էվլէլ Իրանը քէնտինն թահթը հիմայէսինէ ալըլը պիլթիլմիշ իտի : Լաքին Ինկիլթէրրա՝ իլէ միւստաիլէ էտէլէք՝ Բուսիա իլէ իթիլաֆա կէլմիշ, վէ չիմալի Իրանը Բուսիա վէ ճէնուպի Իրանը Ինկիլթէրրա քէնտի հիմայէսի թահթընա տլլա՞ օրթատա պիր միգտար արագիլի պիլթարաֆ պրադմիշլար իտի : Վէ պու էսնատա Իրանա քէնտի իսթիլլալիլթինի քէմալէ էրտիրմէսի իլին ֆօրտաթ վէրիլմիշ իտի : Պու իթիլաֆտա տէվլէթէյնին պիլիպիլլէրինն տալիլէի նուֆուլունա ալաղ ուղաթմա, ճաղլարը տա անլաշըրըն իտի : Միւ Շուսթըր՝ պաղըլարըն զաննընճա միլի ֆըրդա աղապընն թահէրիլլէ՝ չիմալի էյալթէթլէրէ Ինկիլիլ մէ-

մուրլար թային էթմէք իսթէյիպ պու նի-
յէթինտէ իսրար էյէտի, վէ այնի վա-
դըթտա մաթպուլաթտա Բուսիա վէ Խնկիւ-
թէրայա ալանէն հիւճիւմ էյէտի :
Պիթթապի Բուսիա պու չէյէ միւսաատէ
էտէմէզ իտի : Վէ Բուսիա շիմալտա քէն-
տի նուֆուզ ու թէէսիրինի Իրան հիւ-
քիւմէթինէ հիւս էթաիրմէյէ չալըջըր ի-
քէն, Խնկիւթէրանըն անըն իշինէ միւսաթէյէ
էթմէսինէ պիր միւնստիպէթ պուլունմազ
իտի : Թալլիզըն զաննընճա Իրան հիւքիւ-
մէթի քէնտինին Բուսիայա օլան հազիզի
ալազասընը պիլէրէք անըն իլէ անա կէօրէ
մուսմէյէ էթսէ իտի, պիր միւստէթ ոճն-
րա տաիպէն քէսպի դուվլէթ էաինճէ
թէտրիճէն Բուսիանըն թէսիր վէ նուֆու-
զունը ազաթմազա մուզթէտիր օլապիլիր
իտի : Հաթթա շիմաի պիլէ պու ֆուր-
սաթըն էլտէն քիւլլիյէն դաշմամըշ օլաու-
զունու զանն էսիյօր : Լաքին տիկէր թա-
րաֆտան Իրան հիւքիւմէթինին մէմէքէթ
տէրունինտէ ասայիշի իատէ վէ թէէմին
էտէմէտիյի իշին մէմէքէթին թապսիմ օլու-
նաճաղը տա իշթիմալ կէօրիւմէքտէ տիր :

Հիւնսիսթանսա Խրիսթիյանըգ . —
Եէյլ տարիւլ ֆիւնունը մուալլիմէրինտէն
Փրօֆ. Հ. Փ. Պիյչ զանն էտիյօր քի, Հին-
տիթանտա Գրիստոսըն տինինէ սօղրու
գուվլէթի պիր հարաքէթ վար տըր :
Պրահմօ-Սօմաճ մէզհէպինին ազասընտան
պիրինին իֆատէսինէ կէօրէ՝ մէզքիւր ճէ-
միյէթին ազալարը իքիշէր իւշէր պիր ա-
րայա կէլիպ, Յիսուս Գրիստոսըն հայա-
թընը միւթալէա էթմէքտէ վէ անա արզը
ուպուտիյէթ էթմէքտէ տիրլէր : Բէզալիք
37 սէնէ տիր՝ Ղարպի հինտիսթանտա իշ-
լէմիշ օլան Մր. Հիւմ՝ Հինտիսթան գարը-
լարը արասընտա կէօրիւլէն իսլահաթ, վէ
թէրազգըյա նազարը սիգգաթ ճէլպ էյ-
լէմիշ տիր : Պիւթիւն Հինտիսթանտա
ֆարդը տինտէն օլան գարըլար գիւլպէր
թէշքիլ էտիպ, Հինտիսթանըն պէլասը օ-
լան պէշիք քէրթմէ նիքեաճը, վէ չօճուգ-
լուգտա սուլ գալմազ ատէթինի, վէ

ԶԻՆԻՆ ԶՕՃՈՒԳ ԻՄՓԵՐԱԹՕՐԸ

Պու ըէսմտէ վալիտէսինին անընտա սյազտա տու-
րան չօճուգ՝ 480 միլիօն էհալինին իմիէրաթօրը տըր :

սաիր ֆէնա ատէթլէրի տէֆ էթմէյէ չա-
լըջըյօրլար : Հաթթա գըզլարըն 14 սին-
նինաէն աշաղը նիքեաճ օլմալարընը մէն
էթմէսինի հիւքիւմէթտէն թալէպ էթմիշ
տիրլէր : Հինտիսթանտա սէֆիլ վէ մաղ-
սուր օլան տիկէր պիր սընֆ տա «Փարիս»
թէսմիյէ օլունան ատի, ճահիլ թազըմ
տըր քի, անլէր էսոնա վէ քէօլէ սալը-
սալընտան, էիւքսէք սընֆ անլէրի տաիմա
թահգիր էտէրլէր վէ ատէմ սըրասընա
դօյմազլար : Պունլար 50 միլիօն նուֆուզ
օլուպ Խրիսթիյան միսիօնէրլէր պունլար
արասընտա իշլէյօրլար, վէ կէշէն 40 սէնէ
զարֆընտա պունլարտան 350,000ի Խրիս-
թիյանըղը դապուլ էթմիշ, վէ օ սայէտէ
իսլահը հալ էյլէմիշլէր տիր : Փութփէ-
րէսթ Պրահմինլէրին տէ նազարը սիգ-
գաթը պու պիշարէ սընֆ էհալիյէ տէօն-
տէրիլմիշ օլուպ, անլէր տաիսի պունլարըն
իսլահը իշին եօլլար տիւլիւնմէքտէ տիրլէր :

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ԱԵՍՍԻԶ ԳՈՒՐՊԱՆԱՐ

ՏՕԳ. Ա Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Էյհասը պէն պու տիւնծայը անլայա-
մատըմ: Ինսանլար՝ պազը վազըալար ի-
չիւն ետալարալար, շամաթալար գօփարըը-
լար, պազէն տէ օնուն օն միսի վուգուաթ
դարչըսընտա պիգայտ տուրուրլար: Պազէն
պիր ատէմին վէֆաթը իչիւն դազէթալա-
րըմըգաթէչ փիւսկիւրիւրլէր, Ատալէթ, «Էմ-
նիյէթ» տէյու Օսմանլը վէ Էլրօփա հիւ-
քիւմէթլէրինէ հիւճիւմլէր էտէրլէր, պա-
զէն տէ պինլէրճէ մագթուլլար իչիւն՝ «Վա-
զըա ի միւլէլիմէ տիր», տէյիպ իքթիֆա է-
տէրլէր: Ղարպ Թարապլուսընտա իթալիան-
լարըն մէզալիմի խապէրլէրինէ պի հագգին
փրօթէսթօ էտիյօրըզ, մագթուլլարըն ա-
րադընտա պիտուչ իթիթիյարլարըն վէ գատըն-
լարըն պուլունտուլու ըիվալէթինէ գարչը
նէֆրէթ վէ զազապ իլէ տօլույօրըզ, վահչի
պարպարըզտան պահա էտիյօրըզ, լաքին
րէսմէն հիւքիւմէթին պիտուչ տէյու իլան
էյլէտիյի 10 պինլէրճէ գատըն վէ չօլուգ
չօճուղըն փարէլէնմէսի իչիւն պէօյլէ լու-
ղէթլէր գուլլանմայըպ վիագրա ի Փաճիէ
տէյօրըզ: Բուլմէլիտէ 6 քիչի գաթլ օլուն-
տուգտա նէ գատար պի հագգին պաղըր-
սըզ, թէչհիւ էթաիք, «Ճանվէր» տէտիք,
«Սիյասի տիր», տէյուպ պիւթիւն հիւ-
քիւմէթի իճրաաթա գօշտուրտուգ: Խոյթ-
տա 6 քիչի էօլուիւ, «Վուգուաթը ասի-
յէտէն» տէյիպ ունութտուգ: Պիր քիմսէ
տայագ եէմիլ օլտուղունու նագլ էյլէտի-
յինտէ՝ Իգսաւ մաթպաասընտա հէր քէս
աղլատը, հէր կիւն պօղաղլանանլարըն, քէ-
սիլէնլէրին հիքեայէլէրի Էրմէնիսթանտան
կէլիյօր, հիւ պիր աղլայան եօգ: Կեահ մէր-
համէթ, վիճտան, ինսանիյէթ, մէտէնի-
յէթտէն պահա էյլէրիլ, կեահ տա եա-
րալը պէրէլի, տուլ վէ էօքսիւզ սիւրիւ-
լէրինէ ֆարգըրդ տէյր էտիյօրըզ. պիլմէմ

քի պու ինսաֆ, ատալէթ տէնիլէն չէյ-
էրինէ, ատէմինէ կէօրէ՞ մի ֆարգ էտէր:
Կիրիտտէ պաչգա՝ Մուշտա պաչգա՞ մը տըր,
Բուլմէլիտէ պիր չէչիտ, Էրմէնիսթանտա
պաչգա՞ պիր չէչիտ մի տիր, Թարապլուս-
տա պիր մանատա, Ատանատա պաչգա՞
պիր մանատա մը տըր:

Տահա թօհաֆը վար, Ատանատա գօ-
լէրա զահիր օլտու, պիր գաչ վուգուաթ
օլանա գատար պիր դըյամէթ տիր գօփ-
տու: Հէր թարաֆա տօգթօր, սօգաղլարա
քիրէճ, էվլէրէ գօրաօն գօնուլուպ, եօլ-
ճուլարա թէպիսիրաթ իճրա էտիլմէյէ պաչ-
լատը. հալպու քի կէնճլէր սիւրիւ սիւրիւ
ֆիրէնկի վէ սաիր կիզլի խաթալըզլար-
տան չիւրիւ փուպ թէլէֆ օլմագտա, ալտըր-
տըզըմըզ եօգ: Պու սէնէ Ատանա սօգաղ-
լարընտա կէզէնլէր սօգագ պաչընտա պիր
գաչ կէօզիւ պաղըր վէ ալթընտան ճէրա-
հէթ ագմագտա օլանլարա թէսատիւֆ
էյլէր, պունլար՝ Օմթալմի ֆիւրիւլան
(Ophthalmi purulent) տէնիլէն խաթթա-
լըգտան թութուլուպ պիր գաչ կիւնիւն
իչինտէ քէօր օլմագտա տըրլար: Պու կէօզ
խաթթալըզը, պէլ սօղուղլուղու միգրօպ-
լարընն կէօզէ սիրաէթ էթմէսի իլէ հա-
սըլ օլուր. պինսէն ալէյհ պու կիւն թէ-
լէֆ օլան եիւզլէրճէ կէօզ իչիւն՝ պու խա-
թալըզլարըն մէնպաը օլան Թաշ յըգաւ
մահալլէսի մէսուլ տըր: Պու մահալլէ Ա-
տանանըն թամմալէրքէզի վէ միւթէպէր պիր
դըսմընտա օլուպ՝ օրատա պիր գաչ եիւզ
ախլագսըզ գարըլար գօնուլմուշ տըր, վէ
ատէթա փանայիւր եէրի կիպի օրալարտա
էհալի կէչթ ու կիւզար էտիյօր, սիւրիւ
սիւրիւ կիտիպ կէլիյօրլար, սիւսիւք գուր-
պաւնլար:

Մուհարէպէ էսնասընտա պաղը էօլիւ-
լէրին կէօզլէրի օյուլմուշ օլմասը ըիվայէթի
պիլի փիւր հիտաէթ էտիյօր, կէօզ օյան-
լարըն կէօզլէրինի օյաճաղըմըզ կէլիյօր:
Պուրատա նիչէ կէօզլէր օյուլույօր, փաթլա-

յօր, քիմսէնին խապէրի եօդ: Պիր չօճուղա տօգունուլուգտա, պիր գարընըն շէրէֆինէ թէարուզ օլունաուղունտա, քեաֆֆէմիզ ավաղէլէր գալարընալ նէֆրէթլէ փրօթէսթօ էտիյօրըզ. պուրատա շու մահալլէ իթթիսալընտա շու քէրահէթ վէ ախլագսըղըզ կէօլիւ եանընտա եաշամագտա վէ տօլաշմագտա օլան աիլէ գատընլարը, չօլուգ չօճուղար իշին նէ՝ բահաթ կէօզ իլէ պագըյօրըզ. նէ սիւքիւթ պիր գըթալ:

Տիւշինինիւզ պիր տէֆա, մէյտանա կէլէն իլլէթլի էհալի, քէօրլէր, եարալըլար շէօյլէ տուրսուն, պունլարըն ալագա էյլէտիքլէրի պիսուշ պիրատէր, էվատ, հէմշիրէ վէ գարըլարը տախի գոգպան էտիլմէքտէ վէ պէօյլէճէ միւթէսէլիլէն սիրայթ էտիպ Ատանա գըթալընը անտըրան պիր մէնզարէ կէօզ էօնիւնէ կէլմէքտէ տիր: Պիր գաշ հաֆթա իճրաի հիւքմ էտիպ սալուշան գօլէրայա բահմէթ օգուլմագտա տըր, լաքին եինէ տէ նէ բահաթ, նէ միւէսիր պիր թէլէֆաթ:

Պիր տէ կէլէճէք սիւքիլէյի տէրխաթր էտինիզ, մէյտանա կէլէճէք սուշտուզ գուրպանլարը, ֆիրէնկի իլէ տօլմուշ մասումլարը, կէօզլէրինաէն ճէրահէթ փունարլարը ագան պէպէքլէրի սէյր էտինիզ: Պու կիւնքի պիր քիշի շու հիսապ իւզրէ 10 քիշիյէ թէէսիր էյլէտիքճէ, պու կիւն իլլէթէ միւպթէլա օլմուշ օլան 1,000 քիշիտէն, ազ վագթտա օն պին ճան միւթէէսիր օլաճագ, իշթէ 10,000 քիշիլիք պիր գըթալ, լաքին նէ թէլաշըզ, սէտաուըզ պիր գըթալ:

Չէքիլինիզ էյ կէնճլէր, օրայա օղրամայընըզ, աթէշտէն գաշար կիպի գաշընըզ, ղէհրտէն իճթինապ էտէր կիպի իճթինապ էտինիզ: Պիլմէյօրընըզ քի պիւր տագիգէտէ, պէշ տագիգէտէ պիւթիւն էօմրինիւզիւն իլամընը վէրիյօրընըզ, պիր անտէ պիւթիւն զիւրրիյէթինիզի մահքիւմ էտիյօրընըզ: Էլլէրինիզ իլէ սէվկիւլիւլէրինիզի,

պիսուշ հէմշիրէ վէ սապիլէրինիզի գաթլ էտիյօրընըզ, օնլարըն կէօզլէրինի օյուպ վիւճուալէրինի փարէ փարչա էտիյօրընըզ:

Սիլ տախի էյ էհալինին փէտէրի վէ համիսի մագամընտա տուրան ղաթլար, վալի, պէլէտիյէ ըէիսի, խօճալար, իմամլար, շէրիաթ համիլէրի, Աւաջնօր, մուրախիսա, Պատուելի, Գահանայ, Մըթրան, հէր պիրինիզ, իթթիհատ էտինիզ, էլ էլէ վէրինիզ, ճէհտ էտինիզ վէ շու գըրըլըզ, եանմըզ, խարապ օլմուշ շէհրի, սէսիզ, ազըր ամմա տահա տէհէթլի պիր գըթալտան, տահա միւէսիր վէ տէվամի պիր խարապիյէթաէն խէլա էտինիզ, շու մէլուն մահալլէտէ եէնի եէնի ափարթմանլար, պինուլար ետիլըզ ումումխանէլէր թէշքիլ օլունմասընա միւսատուէ էթմէտիքտէն մատա, օլանը տախի գալարընըզ, տէֆ էտինիզ: Պարի շէհրտէն, էհալի արասընտան ուզագ պիր մահալլէ աթընըզ: Պրագմայընըզ քի, վաթանըն էվատարը չիւրիւլիւպ մահվ օլունլար, պիլմիշ օլունուզ քի գօլէրա վէ վիպալ էվատը վաթանը մահտուտ պիր ղէման իշին ազ պիր սալտա վիւճուալէրինի թէլէֆ էյլէրլէր, Թաշ չըգան մահալլէտի խէ սիւքիլէ պէ սիւքիլէ թէնլէրինի վէ ճանլարընը մահվ էյլէր, պունա ֆարգսըզ տուրմայընըզ: Սէսինիզ եէթիշտիյի գատար պալըրընըզ վէ գուվլէթինիզ եէթտիյի գատար սալ էտինիզ:

Չօճուղըն պիրի գօնշունըն պալլէսինտէքի էլմա ազաճընա չըգմըզ էլմա խըրսըղլայօր իսի: Պաղչէնին սահիպի իւթէ կէլիպ չօճուղու աղաճտա կէօրիւնճէ անա, «Չօճուգ, օրտա նէ կէզիյօրընը», տէյու սօրտու, չօճուգ ճէվապէն էլինաէքի էլմայը կէօթէրիպ, «Էֆէնտիմ, շու էլմա աշալը տիւշմիւշ իսի անը եէրինէ գօյօրըմ», տէյու ճէվապ վէրտի:

Ա Ս Շ Լ Ճ Ա Ն Ի Ք Ի Մ Տ Ի Ր

ՍԻՍԱԿ ԷՅ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ, ԱՏԱՆԱ

Սիյասի, միլլի վե տինի իսթիզլալի-
յեթինի էնճամմ րիզկարա վերիպ, չիմ-
տի աե մոեգատտէս մահալըն սիվարը
տիպինտե սեյլ կիպի կեօզ եաչարը տեօ-
քէն, վե պաչարընը տիվարա չարփան
եհհուտիլէր գապահաթը քիմե աթֆ էթ-
մէք իսթէյօլլար: Մըսըրն մերհամէթսիզ-
լիլինտէն՝ մի, Աշուրըն սերթլիլինտէն,
Պապէլին զուլմունտան, վե Բոմանըն
վահչէթինտէն մի պահս էտէրէք, ամ-
մէնին րիզգաթընը վե պեօյլէճէ զազա-
պընը անլէր ալէյհինէ թուլթուլաւորմալը
տըրլար: Զանն էթմէմ, չիւնքի տօղրու օլմազ
քի՝ եաղրտա եաթան պիր էօլիւ ճէսէտին
իւզէրինէ էնէն գարթալլար անըն գաթի-
լի տէյու հիւքմ էտիլին: Եա Խորայէլին
հէլաքընտան տօլայը քիմ հիւքմ էտիլին
սիւալընա Ովսէէ փէյլամպէր, «էյ Խա-
րայէլ, սէն քէնտինի հէլաք էյլէտին,»
տէյու պուլուրուր: Անըն հէլաքընըն սըր-
ընը՝ «հէր եիւքսէք թէփէ վե եէչիլ ա-
ղաճ աիպինտէ» Պապ վե Աշթարօթա հու-
զուպաթը նէֆտանիյէ փէչքէչլէրի թագ-
աիմ էթմէլէրինտէ պուլուրսըն: «Տօյ-
տուգտա սիւրիւ սիւրիւ ֆահչէէ խանէ-
լէրէ կիթմէլէրինտէ,» «Կէլինիզ չէրապ
կէթիրէլիմ, վե միւսքիրլէ սէրխօշ օլա-
լլամ» տէմէլէրինտէ, «չէրապ իլմէքտէ
գուվվէթլի վե միւսքիրի մէզճ էթմէքսէ
եիկիթ» օլմալարընտա քէչֆ էտէրսին,
էվվէթ, Խարայէլ գաբլը նէմս էթալիլին-
տէն ասըլ ճանի քէնտիսի տիր:

Ճիհան թարիխի՝ պիր միլլէթին ախէրի
թարաֆընտան գաթլ էտիլմէսինի պու-
կիւնէ գատար իսպաթ էտէմէմիլ տիր,
էօյլէ տէյլլ մի: Պէրաքս հէր մագթուլ
միլլէթին գաթիլի պիզլաթ քէնտիսի օլ-
տուզունու իսպաթ էյլէմիլ տիր: Պապէլ
վե Աշուր, Նինպէ վե Մըսըր ֆէնսի գըլըճլարը
իւզէրինէ աիւլմէքլէ էօլմիւլ տիրլէր: Դանիէ-

լին վաղթընտա Պապէլի զապթ էտէն 62
եաչընտաքի իլթիյար թարհ իտի տէմէք-
տէն իսէ, զիյաֆէթտէ միւսքիրաթլէ մէչ-
զուլ, պինտէն ալէյհ միլլէթ վե հիւքիւ-
մէթին գանը իլէ մէսթ օլմուլ, շօլ 1,000
քէչիլի մէսուլ պիլմէք տահա տօղրու տըր:
Բոմայը՝ չիմալտան էնէն Կօթլար զապթ
էթալ տէմէքտէն իսէ՝ «էօյլէն թաամըմ
պիհիսապ միւթէնէվլի գուլալըն աիլլէ-
րինտէն թէտարիք օլունորն, վե գատէհիմ-
տէ էրիսիլմիլ ինճու պուլունսուն,» տէյու
պիր թաամա եիւզլէրճէ լիւրա վերմէյ
րազը օլան սէֆիհլէրի Բոմանըն ճանիլէրի
տէյու պիլմէք տահա գիյատէ մագուլ տըր:

Իշպու գաիտէ ճիհան գաիտէսի օլուպ՝
պու կիւնէտէք իսթիսնա գապուլ էթմէ-
միլ վե էթմէյէճէք տիր, Խոտի միլլէթի-
միլ նի՝չիւն հազըր սէֆալէթին սէպէպինի
խարիճտէ արամազ սէֆահէթինտէ պու-
լունսուն, օ պիր տէֆա հապիզաթ ալ-
նէսի գարչըպընտա տուրմազա լազի օլսա՝
մաղիտէքի ճէֆանըն սէպէպինի ճէհալէ-
թինտէ, վե հազըրտաքի սէֆալէթին սէ-
պէպինի սէֆահէթինտէ կէօրէճէք տիր:
Տէնիւպ շու Ատանա շէհրինին իւլ սէնէ
էվվէլ Էվրօփայա իշթիրաք, Թիւր-
քիայա մէրազ վե միլլէթիմիլ նալէ ու
ֆիլան մատտէսի իտիլինի կէօրիւրիւլ:
Ատանա ճէրհ օլունտու, գան իլէ վաֆ-
թիլ վե աթէչլէ իմթիհան էտիլտի: Փուլթ-
փէրէսթ վալիտէլէր՝ իլահլարընը մէմուն
էթմէք իչիւն կէօքսիւ աթէչտէ գըզարտը-
լան փուլթլարա քէնտի մատուլարըն թագ-
աիմ էտէրլէր իմիլ. պիլ իսէ իչէրիսի
ինթիզամ վե հատէտլէ եանան կէօլիւս-
լէրէ պիր աիլէտէն 1—7 գահրէմանըն,
վե պիր օճագտան 1—14 քէչինին թագ-
աիմ օլունտուզունը, պազէն տէ պիւ-
թիւն աիլէնին մէզքիւր ալէվտէ պիւթիւն
եանմա գուրպանը օլտուզունու սէյր էթ-
միլիլ:

Իշթէ պէօյլէսի մաղի վե հալը հազըր

իւզերինտէ պիր միւսթագպէլ պինա էթ-
 մէք իւզրէ ֆիրարիւէրիմիդ տէօրթ ըրւզ-
 կհարտան ճէմ օլաուլար: Պիզ անլէրտէ
 իպատէթքեար վէ իֆֆէթփէրվէր պիր
 էօմր, զապթը նէֆսէ միւզթէտիր պիր
 սիրլէթ պէքլէմէքտէ հազգըմըզ եօօզ մը
 խտի: Տէհչէթ զէմանընտա չարխտան չը-
 գան իպարէլէրլէ արզ էտիլէն տաուլարըն
 վէ ագտ էտիլէն ահալարըն տէվաւընը
 կէօզէթմէքտէ եէթէր գատար սէպէպիմիզ
 եօօզ մը: Զիրա տիգգաթ էթ քի զիքը
 էտիլէն չէյլէր 3,000 եա 300 սէնէ էվ-
 վէլքի թարիխին պագիյէսի օլմայըպ սալթ
 3 սէնէ էվվէլին զիքրի տիր: Ամմա եա-
 նըմըզըզ զուրպէթտէն կէլէն պիրի քէնտի
 սէվկիւիւլէրինէ հէտիյէլէր կէթիրտիյի
 կիպի անլէր տէ էճնէպի տիյարլարտան
 պիր թագըմ մէյխանէ վէ գազինօ, հէմ
 տէ ֆահիյէխանէ ուսուլարընը վէ անլէրէ
 իւլֆէթ էթմիշ պօզուգ սիրլէթլէրինի
 կէթիրտիլէր. տահա ֆէնասը պու չէյլէ-
 րին վիւճիւտէ էլզէմ վէ մէտէնիյէթին
 զարուրի ունսուրու օլտուզունու միւթտէ
 էթմէքտէ իլիլիքսիզ պիր զամիր, հիճապ-
 սըզ պիր չէհրէ կէթիրտիլէր: Շմէնտը-
 ֆէր ինչասը իչիւն կէլէն Ալման վէ Ի-
 թալեանլար իսէ ալնի ըզզալէթին թէճ-
 րիպէքեար գուլաղուղլարը հալինտէ կէլիպ
 ճանը ճէհէննէմէ սիւրաթլէ ամմա էն գը-
 սա թարիգտէն կէօնաէրմէնին մօտէլինի
 կէօսթէրմէքտէ օլտուլար, չէօյլէ քի Պահ-
 րի փաշա 14 գատար օլան մէյխանէլէրին
 սայըսընը պազը էճնէպիլէրին թալսիյէսիյլէ
 40ա իպլազ էտէպիլմիշ իքէն, իլանը
 հիւրրիյէթտէն վուգուլաթ զէմանընտաէք
 70է վասըլ օլմուշ խտի, չիմաի իսէ ըէսմի
 մէյխանէ վէ միւսքիրաթ ութան գազի-
 նօլարըն ատէտի 300իւ թէճաւուզ էթմիշ,
 վէ Մուհարրէմտէն պէրու օն գատար եէ-
 նի բուխաթմէնամէլէր իսթէնմիշ տիր, էն
 ատի մէյխանէտէ ագալլի 5,000, էն իլէ-
 րիսինտէ 50,000, ճիւմէտինտէ 2,375,000

օգգա իսփիրթօրազըյա թահիլիլ էտիլէրէք
 սալթըլըյօր, պէհէր օգգա պիր ֆրանգ ի-
 թիպար էտիլէ պու գատար փարա կէրլի
 վէ էճնէպի ախէր մէսքիւրաթտան մատա
 սալթ ըրազըյա վէրլմէքտէ տիր, վէ է-
 հալինին $\frac{1}{3}$ ի Խրիսթիյան իքէն միւսքիրաթ
 իսթիմալ էտէնլէրին $\frac{7}{11}$ պինի թէշքիլ է-
 տիյօր: Սօն իքի սէնէտէ իսթիմալ էտէն-
 լէրին սայըսը տէօրթ միւլ օլմուշ տըր:

Փահիյէ խանէլէրէ կէլինտիքտէ հիւ-
 քիւմէթին ըէսմէն թանըտըղը 120 խանէ
 վար իսէ տէ, ագալլի իքի միւլի զայրի
 ըէսմի մահալլէր, վէ խասթալըզա թու-
 թուլանլարըն կէրլինի տօլտուրաճազ գա-
 ըլլար պուլունույօր: Անլէր արապալարլէ
 չարչուտա տօլաչըր, իսթէտիքլէրի կէնճիւ
 տիւքքեանը էօնիւնտէ տուրուպ պիր չի-
 չէք աթտըգտան սօնրա պիր գաշ կիւն-
 տէն պէրու կէճիքմէսինին սէպէպիլինի սիւալ
 էտէրէք, անը ամմէնին հուլուրունտա
 թէրզիլ վէ քէնտի տէրէճէլէրսինէ թէնզիլ
 էտէրլէր: Կիճէ վազթը մէզքիւր մէնֆուր
 մահալլէ միլլէթին իւմիտի սայըլան կէնճ-
 լէրլէ տօլար, անլէր արասընտա 12—14
 եաչընտա չօճուգլարը տա կէօրմէք, կիւն-
 տիւզտէ պին հիլէ իլէ գազանըլան ալն
 թէրի մէճիտիյէ վէ լիրալարըն մէթալիք
 մէսապէսինտէ թէլէֆ էտիլտիյինի պիլմէք,
 պիր տէ էրկէնլէրլէ էվիլէրին տալի ըէֆա-
 գաթա թէնէզզիւլ էթմէլէրինի իլիթմէք՝
 վէ պէօյլէճէ միլլէթին սըհհէթ, ախլազ
 վէ բուհանիյէթճէ իչին իչին եանըպ թէ-
 լէֆ օլտուզունու անլամագ, իլթէ գաթլը
 նէֆսէ իրթիքեապ էտէն պիր մէճնուն միւ-
 լէթ գարչըսընտա վէ մէյանէսինտէ պու-
 ընտուղըմու իլան էյլէմէքտէ տիր:
 տիւլմէնլէրիմիզ թէն վէ մալը, պիլ իլա-
 վէթէն ախլազ վէ ճանը, անլէր հազըրը-
 մըզը պիլ իսէ միւսթագպէլիմիզի, անլէր
 գըսա պիր միւստէթ իչիւն, պիլ իսէ տէ-
 վամ իւզրէ վէ թալմինի իմքեանսըզ
 թարզտա թէհտիտ վէ թախիպ էթմէք-

տէրիդ : Էն աճըլը գըսմը ինթիյունա նիս-
պէթէն հազըրտա իթթիսալ էտիլէն չա-
քէլէրին զայէթ ալ վէ զայիֆ օլմասը տըր :

Ատանանըն իշպու ճիյէրսուզ հալի
պիւթիւն միլլէթ հադդընտա պիր մուհիմմ
իմասթ վէրտիյի կիպի , Խրիսթիանյարըն
թէշլիյ վէ թէշքիլ էտէճէյի Կ. Խ. չիր-
քէթի , Թէհզիպի Ախլազ վէ սաիր թէշ-
քիլաթլարա « Պիզէ կէլիպ իմաստ էտինիզ »
վէ « Պագիյէ գալլապ էօլմէք իւզրէ օլան-
լարը գուվլէթլէնտիրինիզ , » տէյու Քրիս-
տոս վէ պէշէրիյէթ նամընա նիտա էթ-
մէքտէ տիր :

Բապպ վէրէ իտի քի « Իշիտիր գուլպ-
լարը օլանլար » թէզ իշիտէ իտի :

ՅԱՐԻԽ Ի ՕՍՄԱՆԻՏԷՆ ՊԻՐ ՆԷՊՁԷ

ՎԵՐ. Մ. Կ. ՓԱՓԱՅԵԱՆ, ՆԻԻ-ԵՐԳ

3.

Բուսիա՝ տօնանմասը իլէ իսթանպօլա
կերիպ գարայա ասքէր չըգարմագլէ պէ-
րապէր , Իպրահիմ փաշա Տօրօս տաղլա-
լընտան ճէնուպա չէքիլմէտիքճէ քէնտիսի
տէ Թիւրք թօփրաղընտան չըգմայաճաղը-
նը Մըսրրա վէ էվրօփայա խապէր վէրտի :
Մուհամմէտ Ալի փաշա Սուլթան Մահմու-
տըն միւշէվլէշ թէքլիֆլէրինի ըէտա իլէ
Սիւրիա , Հալէպ վէ Ատանա վիլայէթլէրի
քէնտինէ թէպիմ էտիլմէտիքճէ վալ կէշ-
մէյէճէյինի մուսիրրանէ թագըրի էթ-
տի : Ֆրանսա իլէ Ինկիլթէրրա վէլվէլէյէ
տիւշիւպ Սուլթանը պուհա իլզամա չա-
լըշարազ , կէօնիւ իլէ լազի օլմասըղընտա
անը թէհտիս ու թագընիզ էթտիլէր : Էն-
նիհայէ Ապրիլ 8տէ (1833) Քիւթահիա
մուգավէլէյինին իմզալանմասը իւզէրինէ
Իպրահիմ փաշա օրտուտուտու կէրի չէք-
մէյէ պաշաուր :

Մուհամմէտ Ալի փաշա գազանտըլը
չու միւքէմմէլ զալէպէնին էնճամը հալա
վէսվէսէլի զտուլունը հիսս էթմէմէք է-
տէմէզ իտի : Սուլթանըն պէթէքրար գուվ-
վէթլէնտիյի թագտիրտէ չու եէնի իս-

թիյազաթը կէրի ալմալա չալըշաճաղընը
պիլիյօր իտի : Իմտի պու տէֆա թախթը
Օսմանիյի տէվիրմէք գաստըլէ 1834տէ
տէֆէրի թագէլէմէք տիւշիւնտիւ իսէ տէ ,
էվրօփանըն թէհտիս իւզէրինէ սիւրիւ-
թա մէճպուր օլտու : Սուլթան Մահմուտըն
Ալման ճէնէրալ Մօլթէնին սայէսինտէ օր-
տու ի Օսմանիյի միւճէտտէտէն թանգիմ
էթմէյէ գալգըշմասը իւզէրինէ քէնտի
տախի Սուլթանա խարաճ վէրմէքտէն ֆէ-
րաղէթ իլէ հալ ու քէյֆիյէթլէրի կէօ-
ղէթլէմէքտէ օլտու : Տէօրթ սէնէ սօնրա
իշ փաթլասը : Ասը պէնտէսինի էզմէք
խայալըլէ սէրմէսթ օլան Սուլթան Մահ-
մուտ թէարրիւզի մէվզի թուլմալա գա-
րար վէրտի : 1839 Ապրիլ 21տէ Հաֆըզ
փաշանըն Պիքէճիքտէ քիւսին օրտուտու
Մուրատ ըրմաղընը կէշիպ նիզիպ օվասըն-
տա մէվզի թուլթուլունտա Իպրահիմ
փաշա անը գարշըլայլապ , Յունիս 23 եւ
24տէ մէշուր Նիպիպ մուհարէպէսինտէ
Օսմանը օրտուտուտու հէման մահլ էթ-
մէք տէրէճէսինտէ միւնհէզիմ գըլտը :
Պու տէհէթլի մաղլուպիյէթլին խապէրի
Իսթանպօլա եէթիշտիյինտէ Սուլթան
Մահմուտ ճան չէքմէքտէ օլուպ Յունիս
1տէ ճէննէթմէքնան օլտու : Այնի վա-
ղըթտա գալթտի փաշա Ահմէտին Օս-
մանը տօնանմասընը Խորէնտէրիյէյէ կէօ-
թիւրիւպ Մուհամմէտ Ալի փաշայա թէս-
լիմ էթտիյինին խապէրի՝ ֆէլսթէթ վէ
չաշղընըլը զաթէնտէր գաթ թէգեիտ էթ-
տի : Օսմանը տէվլէթի գարտտա վէ տէր-
եատա քիւլլիյէն պի մէճալ գալմըշ օլ-
մաղլէ , Սաարաղամ փաշա եալվարմազ տան
պաշգա եօլ կէօրէմէյէրէք , արթըզ Միւս-
լիման գանը տէքմէմէսինի , վէ լահաթ
տուրտուղու թագտիրտէ Մըսր փաշալըլը
իլա նիհայէ քէնտինէ վէ նէպլինէ , վէ Սիւ-
րիա տախի գայուր հայաթ իլէ օղլու Իպ-
րահիմէ թէրք ու թէպիմ էտիլէճէյինի
Մուհամմէտ Ալի փաշայա Սուլթան նամը-

նա վէ ըէճա թարիգիլէ հազար : Իշթէ Սուլթան Մէճիտ թախթա ճալիս օլտուղու կիւնտէ մէմարիքի Օսմանիյէնին հազիգի ամիրի Մուհամմէտ Ալի իտի : Վէ պու կիւն թիւրբիա՝ Մըսրըն պիր գըսմը օլտու իտի էյէր էվրօփա միւտախէլէ էթմէսէ իտի :

Էվրօփա՝ երնէ Շարգ մէսէլէսինի էլէ ալար : Էթթէտէ Եունանը Մահմուտըն էլ լինտէն չէթիպ չըգարան «կեափուր» տէվլէթէր, պուրատու տա Մէճիտի Մուհամմէտ իլէ Իպրահիմին փէնչէսինտէն գուրթար մաղա չարչարլար : Պու հէնկեամտէ տիւ վէլի մուաղղամա արասընտա ճարի օլուպ պիր իքի սէնէ տէվամ էտէն քէչաքէչի նազլ էթմէյէրէք պէս նէթիճէսինի զիքըր էտէլիմ : Փրանսա՝ Մուհամմէտ Ալինին թարաֆընը թութուտ : Բուսիա՝ մէշուր Հիւնքեար իւքէլէսի մուահէտէսինին (Յուլիս 8, 1833) շուրութը մուճիպինճէ Օսմանլընըն իւղէրինէ տէվրիմէք իսթէտի : Ինկիլթէրրա իլէ Ավսթրիա իսէ՝ պու իքի չէրրին, եանի Բուսիա իլէ Մըսրըն արասընտան Օսմանը թախթընը չէթիպ չըգար մանըն Խօլունա պագտըլար : Էն նիհայէ ուղուն գիւ ու գալ չէօյլէ նէթիճէլէնտի : Իպրահիմ փաշայը իթաաթա կէթիւրմէք իչիւն միթթէհիտ էվրօփա տօնանմասը 1840 Օգոստ. 11տէ Պէյրութ սուլարընտա նիւմայիշ հափար : Իպրահիմ փաշա տախիլտէն վէ խարիճաէն թէհտիտ էտէն շու միւշքիլթա տայանամայաճաղընը կէօրէրէք, թէտորիճէն Սիւրիայը թախիլէ իլէ Մըսրա ըիւճու էթմէյէ, վէ Մուհամմէտ Ալի փաշա տախի Օսմանը տօնանմասընը սահիպինէ իտտէ էթմէյէ մէճպուր օլտու : Այնի թաղէրիգ ալթընտա Սուլթան Մէճիտ Մուհամմէտ Ալիյի Մըսր փաշասը տէյու գապուլ վէ պա ֆէրման իլան էթաի : Իշթէ պու կիպի մէմուլին զայրի վուգուաթ սայէսինտէ տէվլէթի Օսմանիյէնին թարիխինտէ պէլքի էն չէտիտ պիւհրան նօգթաւը միւրուր էախպ, թախթը Օսմանի

թէմէլինտէն սալլանտըգտան սօնրա պէ թէքրար միւհքէմլէնմէյէ եիւզ թութուտ :

Պիր գաշ սէօզ տէ իքի մէշուր փաշայար հագգընտա իլապէ էտէլիմ : Մուհամմէտ Ալի 19ընճը ասրըն էն մարուֆ զաթլարընտան պիրի տիր : Հէմ մուհարրիպ հէմ սիփլօմաթ իտի : Հիշ պիր լիսանտա օղումադ հաղմադ պիլմէզ իքէն, զէքեա վէ միւհտիր հուլուր սահիպի պիր քիմտէ իտի : Վէֆաթընտան աղ էվլէլ ֆիքրի զաթիլէնտիյինտէ օլլու Իպրահիմ անըն եէրինէ կէչտի : Վէֆաթընտա 80 սիննինտէ իտի :

Իպրահիլմ փաշանըն ճէպուր վէ մահիր պիր աքէր օլտուլունու սէօյլմէյէ հաճէթ Խօգ արը : Հալարինօ մուհարէպէսինտէ քէնտինի շախտէն թանըյան Ինկիլթ զապիթլէրին չէհատէթինէ կէօրէ գըստա պօյլու վէ զայէթ սէմիզ ճէսէպի օլուպ սիմասը տախի չիչէք իլլէթինտէն նօգթալանմըլ իտի : Հալա պաղը իսթիյարլարըմըղըն աղղընտա կէզէն թուհաֆ նաղլիյէթլէրտէն հիւքըր էտէրէք լաթիֆէչինաս պիր տտէմ իտի : 59 սիննինտէ վէֆաթ էթաի :

Ս Օ Ն

ՏԱՎԵԹԻՄԻՁ

ԵՓԱ. 4. 1-2

ՎԵՐ. Յ. Գ. ՊԻԼՊԻԻԼԵԱՆ

1.

Ալլահըն մէվճուալիէթինէ շու իւշ մէնպատան չէհատէթ վէ պուրհան ախպ էտէպիլիքիլ : Թապիաթ, Իլհամ, Թարիխի պէշէր :

1. Թապիաթ : Թապիաթըն մէշգ ու միւթէլաասը պիլլէ ինքեար գապուլ էթմէզ շու իւշ խուսուսաթը իլհար էթմէքտէ տիր, (ս) Ալլամտէ խաղգ էտէն պիր գուլիլէք վար : Մէվճուտ օլան հէր չէ՛ նէ թէոատիւֆի օլարադ վէ նէ տէ քէնտի քէնտինի խաղգ էտէրէք մէվճուտ արը : Պու գուլիլէթ հագգընտա իթիգատըմըզ հէր նէ տէ օլա, պիր խալիգ թասավվու-

բու առաւ րէտաւ օրունամագ (ք) Պու քեաֆ-
ֆէի մէվճուտաթտա ալիմի մութլագ օ-
լան պիր Քիբրի եգէյի իզհար օրունամագ-
տա տըր: Ագլը սէլիմ օլան հիշ պիր ֆէրտ
պու հագիգաթը տա րէտաւ էտէմէզ: Օ՝
չէմս կիպի այան վէ պէյան տըր: (գ) Պու
ճէմի մէվճուտաթ պիր ուշի մագսէս վէ
հնճաւաւ տողրու իլէրլէմէքտէ սիր: Հէր
պիր մէվճուտըն պիր մագսէսի վար, վէ
ճիւմէսի պիրլիքտէ տահա ալի պիր մագ-
սէտէ միւթէվէճճիհ տիր: Թէքէմմիւլ՝ ճի-
հանըն էպէտի պիր գախտէսի տիր, պու
տախի ինքեար գապուլ էթմէզ պիր հա-
գիգաթ տըր:

2. Իշխաւն ք իշխահի. Ճինսիմիզին մալիք
օլտուզու հագիգաթլարըն քեաֆֆէսի տէ
ինսանի ֆիքրին քէնտի պաշընա քէշֆ էյ-
լէտիյի հագիգաթլար օլմայըպ, կէրէք
Քիթապ ք մուգատտէստէ, կէրէք էտեան ք
սաիրէնին մուգատտէս առաւ էթտիլլէրի
քիթապլարտա վէ կէրէքսէ նիշէ զիզըյմէթ
էսէրլէրտէ մուգայյետ հագիգաթլարըն,
վէ ալի ֆիքրլէրին փէք չօղլարը եղէլի բու-
հըն ինսանի բուհա պէյան վէ իզհար էյ-
լէտիյի հագիգաթլար տըր: Եօզ իսէ պու
հագիգաթլար իլանիհայէ ինսանըն տէրու-
նի պասարընտան մահֆուզ գալաճագ իտի:

3. Թաւրիսի պէշէր: Ալլահըն ճինսի-
միզ հագգընտա օլան փլան վէ մագսէտ-
լէրի, հէր պիր ֆէրտին էօմիւնտէ օլ-
տուզու կիպի, խուսուսի ֆէրտլէրին ոպ-
խի էօմրիւնտէ իճրաաթա գօնուլմագտա
տըր: Իշմ ալիւնիտէ մէյտանա կէլ-
միշ օլան վափօր, չմէնտըֆէր, թէլէկրաֆ,
թէլէֆօն վէ էմապի աճափպաթ իշխն,
Սլթիֆընսըն, Ֆուլթըն, Մօրսէ վէ էտի-
պըն կիպի ալիմլէրի տալէթ էթմիշ, Քիւնուռն ք
զարիւլէ ալէմինտէ ինսանա տէրին վէ ա-
զիմ հագիգաթլար պէյան էտէն տրամալար,
վէ տուլլու վէ խալալըմըզը սէմալարա
րէֆ էտէն չիրէր, Էպիլոս, Սօֆօգլիս,
Շէքըսփիր, Միլթըն վէ Հուլիթիլլէրի

ինթիլապ, էթմիշ նատիտէ վէ հիք-
մէթլէ մէմու օլուպ, ինսանը մաթ ու
միւթէհայիլը գըլան րէսմլէր վէ սա-
նէմլէր իշխն Փէրիգլիս, Անճէլօ, Բա-
ֆաէլլէրի այըրմըշ, սէմալի մագամ վէ
ահէնկլէ միւթէմիուըն մէֆթուըն էտէն
իլահի նաղմէ վէ մագամլար իշխն Մօ-
զարթ, Պախ վէ Պէթօֆէնլէրի չալըրմըշ,
վէ պու իլահի աթիլլէրի պիզէ իհոան
գըլմըշ տըր: Քէզալիք սիյաւսի ալիմտէ
գատիմ Եունան հիւքիւմէթինի, Բօմա
տէվլէթինի, վէ սօն վագթտա Ամէրիգա
ճիւմհուրիյէթինի մէյտանա կէթիլմէք ի-
շխն Իսկէնտէրլէրի, Չէզար վէ Վօշընկ-
թօնլարը տալէթ էթմիշ տիր: Տիմն Տախ-
րէսիսէ կէշմիշտէ վէ հալը հագըրտա
մէվճուա վէ մագուլ տիւլէր վէ մէզհէպ-
լէր իշխն, մուգատտէրի իլահի նիւմա-
լարը, Կոմիլիկիւսլարը, Պուտտալարը վէ
Մոլմէսլէրի չալըրմըշ օլտուզու կիպի, պու
սօն վագթլարտա տախի Բապպըմըզ Յի-
տու իլէ պիզէ սէօյլէմիշ տիր:

Վէ եինէ Ալլահըն տալէթի ֆէրտլէր
իշխն օլտուզու կիպի, միլլէթլէր իշխն տա-
խի ալի տիր: Օ՝ գատիմ Եունան հիւ-
քիւմէթինի տալէթ էթտիլլէրի, անըն վա-
րթտալլէ իտարէ ի հիւքիւմէթտէ մէշ-
րուլիյէթին վէ եա ճիւմհուրիյէթին, ֆիւ-
նուըն զարիֆէտէ հիւնէր ու մարիֆէթին
վէ ֆէլէֆէտէ հիքմէթին գափուլարընը
աշըն, վէ անլէրին անախթարլարընը տիւն-
եայա պախշ էթմին: Պու խուսուսլարտա
աարը հագըրըն գատիմ Եունան միլլէթինէ
նէ՝ գատար միննէթտար իտիլի ինքեար
օլունմագ պիր հագիգաթ տըր: Բօմալըլարը
տալէթ էթտիլլէրի տահա վասի տիյալարը
ղապլթ էթմէլլէ, անլէրի պիր նիզամ ու
ինթիլամա րապլթ էթմին, վէ պէօյլէճէ
մէտէնիյէթին նէշրինէ վասրթա օլտուզու
կիպի, վաղ էտէճէյի գալմանիյն ու նիզա-
մաթ իլէ տէ կէլէճէք օլան մէտէնի միլ-
լէթլէրին սիյասի գանուլարընըն էտա վէ

մէպտէլէրինի անլէրէ պահշ էյլէսին: Ել-
նէվի մէվճուա մէտէնի հիւքիւմէթլէրին
պունտա գատիւմ Բոմա տէվլէթինէ նէ
գատար միննէթտար իաիքլէրի պիր հա-
գիգաթ ը միւսէլլէմէ տիր: Օ՝ գատիւմ Եէ-
հուաի գալմընը չաղըրաը քի, տիւնեայա
տողրուտան իլահ ը վահիտ օլան Եէհօվալը
վէ տնըն էվամիր ու էվսաֆընը իլան իլէ,
տահա ճէլիլ օլան պիր տինէ (Խրիսթիյան-
լըղա) խատիւմ՝ օլսուն: Պու տախի բէտա օ-
լունմայան պիր հագիգաթ տըր:

Պու նօլ թաստան պաղաճաղ օլուր ի-
սէք, մուգատտէրի իլահի քէնտի էղէլի
վլան վէ մագսէալէրինի մէվգի ի իճրայա
գօյմագ իչիւն սաիր տահա նէ չօգ ֆէրա-
լէրի վէ միլլէթլէրի տալլէթ էթմիշ իտիյի
փէք աշիքետար տըր:

Միլլէթիմիլ իչիւն տէ թամմ հագիգաթ
պունտան իպարէթ տիր: միլլէթիմիլ մա-
ղիտէ մուգատտէրին հանկը մագսէալինէ
խըտմէթ էթտի, օլ գատար տէյէմէլ իսէք
տէ, ագալի անըն էնվա ի ինդիլապաթ-
տան կէչէրէք, պու անէտէք մահֆուլ
գալմայընտան պաշ մագսէա՝ հիշ տէլիլ
իսէ պու տիյալտա մէտէնիյէթ, թալիւմ
ու թէրպիյէ վէ Խրիսթիյանլըգ տաիրէ-
սինտէ բէհպէր օլմագ տըր տէյէպիլիլիլ:
Զիրա Էրմէնի միլլէթինին պու խուսուս-
լարտա աիկէր գալմ վէ միլլէթլէրէ ըլն-
հանիյէթի օլսուղու պէտիհի տիր:

ՍԱԻՏ ՎԼԷ ՔԵԱՄԻԼ ՓԱՇԱՆԸՆ ԽԱԹԻՐԷԼԷՐԻ
ՓՐՕՖ. Կ. ԹՈՒՄԱԵԱՆ

2.

Իշթէ պու թաղրիլին խիւլասաար, «Տէվ-
լէթլէրին թաղտիւմ էյլէտիքլէրի նօթա իքի
հանլըլ էսաա իւզէրինէ միւհասէս տիր: (1)
Պէրլին ահտնամէսինին իճապ էթտիրտիլի
իպահաթ՝ Էրմէնի վիլայաթընտա իճրա
օլունմայը իմիշ, (2) Ա՛ր Էրմէնիլէր սուչ-
սուղ օլուպ գաթլ էտիլմիլլէր: Պու սու-
րէթլէ տէվլէթին հուգուղընը զասպ էթ-
մէք իսթէյօլլար: Խուսուսա ինկիլթէրա

պու ֆիքրտէ տիր, պունըն տա սէպէպի
պիլիւմ սիւքիւթիւմիւզ տիր: Սասէճէ իս-
եան էքմիշ օլան Էրմէնիլէրին վոռու-
լուպ գըրըյմասընսան իսյարէթ օլան
Սասուն վագըասընը Էրմէնիլէր պէօլիւտէ-
րէք, միւպալաղալը սուրէթտէ ինկիլիլ
մաթպուլաթընտա նագլ էյլէտիլէր: Ինկի-
լիլլէր տէ միւթէէսիր օլարագ, իսեանըն
սու ի իտարէ նէթիճէսի օլսուղունա գա-
նարագ, Էրմէնիլէրի թէպրիյէ էյլէտիլէր:
Հալպու քի պու իսեան՝ սու ի իտարէ եա
զուլմ սէպէպինտէն օլմայըպ, անճագ Պէր-
լին ահտնամէսինին ճիւնճի պէնտինին նէ-
թիճէսի տիր: Իմոի, 1) Սէֆիրլէրին նօ-
թասընըն ճէվալընը թէէլիլի էյլէմէլի,
2) Լօնարա զագէթալարընտա Էրմէնիլէրին
մէգքիւր ահտնամէ սէպէպինտէն իսեան
էյլէտիլին պէյան էյլէմէլի, 3) ինկիլիլ
մաթպուլաթընըն հագգալըլ ճիւնճիւմէրի ի-
չիւն իշթիքեա էյլէմէլի, 4) Պիր հէյէթ ի
թէֆիթիլիյէ թալին էտիպ, նէթիճէլի
Լօնտրա, Փարիլ վէ Փէթրուպուրկտա իլան
էյլէմէլի» վէ սաիրէ:

Պունտան զիյատէ բէզիլանէ, եալան
վէ հանլըլլէ, սու ի թէէվիլլէ տօլու պիր
թագրիր խայալ օլունմագ: Քեամիլ
հագիգաթէն Համիտէ լայըգ պիր սաա-
րաղամ օլույօր, վէ անըն կիպի Էրմէնիլէր
իսեան էթտիլէր, վէ իսեան պատարըրըր
իքէն ճէզա ի սէզալարընը պուլտուլար՝
վէ նագլ օլունանլար հէփ միւպալաղա
տըր, ֆիքրինի թաղմագ տան չէքլնմէյօր:
Էրմէնիլէրի գաղանմագ վէ խաթալարընը
թախֆիթի էթմէք իսթէրսէ էճնէպիլէրտէն
ալտանմըլ տէյու իլան էտէր: Սաիտ վէ
Քեամիլ պու իճատը Համիտին խաֆիյէ-
լէրինին մասալարընտան պուլմիշ օլմագ
կէրէք տիրլէր: Հալպու քի՝ Թիւրքիանըն
ֆէնա պիր իտարէ ալթընտա ինկէտիլինի
պիլմէյէն պիր Էվրօփալը եօղ իքէն, Թիւրք
մէմուրլար, Սաիտ վէ Քեամիլ վաչալար
վագըայա կէօղլէրինի գափալըպ Թիւր-

քիանըն իտարեսինին ֆէնա օլմատըղընը , վէ գապահաթըն միւշթէքիլէրտէ օլտուղու- նու մուաննիտանէ իսրար էտէրլէր : Տաի- մա իսեան ըէշիթասը վէրէճէք եէրտէ պիր տէֆա օլտուն մէսէլէյի հազգըլէ միւ- թարատ էտիպ , մագուլ պիր չարէյէ թէ- վէտիյ : էթմէտիլէր : Պու եանըլ թա- տալիտը՝ թիւրք վաթանաաշարմըղըն գա- ֆասընու օ գատար թէէսիր էթմիլ քի- եէնի ըէթիմտէ պիլէ էսքի սէվտատան վաղ կէշմէյօրլար : Շէօյլէ քի՝ Ալպանիա հարաքիտթընըն ալթընտա , էստարնտա եալընըլ էճնէպի թահրիքեաթը կէօրիւ- յօրլար : Սու ի իտարէ հազգընտա ֆի- րիլլէրինտէ պիր շիւպհէ պիլէ ույանիա- յօր : Պիրիսի եօգ քի՝ սէրին ֆիլլըլէ տէ- սին , « Պիրատէրլէր , գուտուր տաի՞մա մը պաշգալարըն տըր : Սընայա քի պիլիմ տէ խաթամըլ օլտուն : Տուրունուզ , մէսէլէյի պիր տէ պու ճիհէթտէն միւթապաա էտէ- լիմ , իհթիմալէն պու առէմլէրին տէ տէրա- լէրի , շէքվալարը վար , անլէրին տէրտինէ պիր չարէ պուլունուրսա՝ նէ իֆիթիրագ մէյլի , նէ տէ իսեան հիսսի գալմաղ . պու տէրալէրին չարէսի իտէ էսքի իտարէյի քեաղըտ իւղէրինտէ տէյիլ՝ էստսէն իսլահ էթմէքտէ տիր : » Քեամիլ փաշա բուհճա , սիյասիյէթճէ , սիյրէթճէ հազիգաթէն պէօլիւք առէմ օլտայտը , Համիտին սախ- թէ վէ մուխրիպ փօրիթիգապընը թագիպ էթմէզ , անըն եափաղը ֆէնալըզլարը , գըթալլարը թէսահհիւպ էթմէյիպ , հազի- գի պիր վաթանփէրվէր հալընտա պիր տէվա պուլուր , օ մէզալիմէ պիր նիհայէթ վէրիւր իտի : Մուգթէտիր , միւտէպպիր վէ հազգփէրվէր պիր սիյասէթչինաս ի- չիւն Համիտին էճնէպի միւտախէլէսինտէն օլան գօրգուսունը էյիյէ գուլլանմազ փէք գօլայ իքէն , Քեամիլ փաշա պունու եափ- մատըղտան մատա՝ ինկիլիզ էֆքեարը առմէսինի զէհրլէմէք իչիւն անա շէթանի վիանլար վէ ուսուլլար էօյրէթմէքտէ օլ-

տու : Քեամիլ փաշա տիկէր պիր թագ- ըրիտէ , էրմէնիլէրին էքսէրիյէթ թէշիլ էթտիլլէրի եէրտէ իսեան պայրաղը գալ- տըրարգլարընտան պահս էտիյօր . պու սուրէթիլէ մէմուրիյին , Քիւրալլէրին , տէ- ընպէլլէրինին մէզալիմինի , հազգուղըլը- նը , մալ , ճան վէ ըրզ էմնիյէթսիլիյինի , պու պապտէ էտիլէն իշթիքեալարըն իշի- տիլմէտիյինի պիլմէզտէն կէլիյօր : Քեամիլ փաշա պու եանըլ մէպտէ վէ ֆիքր իլէ թիւրքիայա պիր խըամէթ իֆա էաէմէտի : էլքեանը տէվլէթ ալթըլ էսքի նօգ- թա ի հալարլարը թէրք էթմէլի , էվլաաը վաթանը հայվան եա մաքինա տէյիլ , սի- ըրէր վաթանի կէօլէթմէլի : իշթիքեանըն , հազգանիյէթ վէ առալէթ թալէպինին իսեան օլմատըլ էյի անլաշըմալլ : Էհա- լինին մէսուտ վէ մէմուրն օլմատը , էճնէ- պի էնթրիլալարընըն նիհայէթ պուլմա- ոլ , հէր թարաֆտան իշթիքեա ալալէ- լէրինին քէսիլմէսի վէ վաթանըն թա- ըրիլ սէլամէթ վէ թէրագըլյա կիր- մէսի իչիւն եէկեանէ վաալթա , առալէթ , միւսապաթ , էմնիյէթ տիր : Սաիտ վէ Քեամիլ փաշալար պու հազալիլ տէրք էթմէտիլլէրինտէն եալտու էթմէք իսթէ- մէտիլլէրինտէն էլէէվմ իֆիթիսար էաէ- ճէք պիր շէյլէրի եօգ տըր :

Ս Օ Ն

Բիւզաւնդիսուն

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՍԱԹԸԸԸԳ ՏԻՆ ՎԷ ՎԱԳՖ ՏԻՆԻ

Հայաթ իչիւն իքի միյար վար տըր , պիրի մատտիյունըլըն , տիկէրի բուհի- յունըլըն միյարը : Մատտիյունըլըն իա- տիասընճա հիչ պիր շէյլն գըլմէթ ի զա- թիյէսի պուլունմալլալ , հէր շէյ տահա չօգ մէնֆաաթա պէտէլ վէրիլէպիլիլ : Տիւք- քեանընա գօտուղուն շէյլէրին հէր պիրի իչիւն պիր ֆիյաթ թալին էթմիլին , օ

ֆիյաթ վերիննէ սէն օ նէսնէտէն վազ կէշէրսին: Քէզալիք հայաթըն հէր պիր տաիրէսինտէ հէր շէյին պիր ֆիյաթը վար, նիսպի պիր գըյմէթի վար, օ պէտէլ վէրիննէ անը սաթարսըն, հէր շէյ սաթըլլը տըր: Իսթիզամէթ, հագիզաթ, իֆֆէթ, մուհապպէթ վէ սաիր ախլազի ալադալար տահա պէօյիւք մէնֆաաթ իշիւն սաթըլլապիրընէր: Մատաիյունըլըն էֆքեարընճա բուհ եօգ, Ալլահ եօգ, պինաէն ալէյհ հէր շէյ զէվալ պուլըր, թէպէտ տիւլ էտէր վէ պու թէպէտտիւլ էտէն ալէմին գըյմէթի՝ անճագ տաէմին շիմ տիքի սաատէթ վէ մէնֆաաթընճա իֆա էթտիյի խըտմէթ իլէ թային օլունուր:

Բուհիյուն պէօյլէ տիւշիւնմէզլէր: Անէր աաէմաէ բուհըն մէվճու տիյէթինի վէ պիւթիւն ճիհանտա խալիզ վէ ամիր ի մութլազ օլան պիր բուհըն եանի Ալլահըն մէվճուտիյէթինի գապուլ էթտիքլէր իշիւն նէսնէլէրտէ խուսուսա զաթլարտա հագիզի գըյմէթ կէօրիւրէր: Մէսէլա, հագիզաթ, հիւսն, խայր, մուհապպէթ վէ ճիւմէ ախլազի ալազալար զէվալ պուլան վէ տահա եիւքսէք մէնֆաաթ իշիւն վազ կէշիլէճէք շէյլէր տէյիլլէր տիր: Պունլար սաթըլլըգ տէյիլ, անճագ վազֆ ու թախսիս էտիլէճէք շէյլէր տիր: Պիր շէյ սաթըլլըգ իսէ, անըն պէտէլի վէրիլտիքտէ անտէն վազ կէշէրսին, մէս. տիւքքեանընտաքի էշիւյը սաթըլլընտա: Լաքին պիր տօսթունա պիր շէյ հէտիյէ էթտիյինտէ՝ օ տօսթա վէրտիյին շէյ օ նէսնէ տէյիլ, անճագ սէնին մուհապպէթին տիր. օ նէսնէ անճագ պիր լէմզ, եա ալամէթ տիր: Վազֆ վէ թախսիս իշինտէ վէրիլլէն շէյ մուհապպէթ վէ հիւրմէթ տիր, հաթթա սէն քէնտի քէնտինի թագաիմ էտէրսին: Վազըֆտա թագաիմ էթտիյին շէյ զայ օլմազ, օ հագիզի գըյմէթէ մալիք օլտուղու իշիւն սէնտէ պազի գալլըր: Մուհապպէթ վէ հիւրմէթ վազֆ էտիլմէքլէ էքիլմէզ անճագ տահա զիյատէ արթար:

Պու ֆարզըլ միյարլար նօգթա ի նազարընտան պազարտագ, անէպա ինն պիր պազարլըգ մը սըր, եօգսա վազմիյէք մի սիր:

Տին ալէլ ումում էհալի արաորնաա սաթըլլըգ պիր շէյ տիր. պիր նէվ փազարըլը տըր: Իպատէթ, իման, խըտմէթ, ային ու աաթթէր պաշգա պիր նէթիճէյի էլտէ էթմէք իշիւն պիր վազարըլըգ տըր: Նիշէլէրին զաննընճա տին՝ սաատէթի, խուսուսա ախլէթտէքի սաատէթի թէէմին իշիւն պիր վաթըթա տըր: Ատէմ իշի լաթի կէլին, Ալլահ քէնտինի մէսուտ գըլըն տէյու աուա էտէր: Ալլահ քէնտինի ճէհէննէմ աթէշինէ աթմասըն տէյու Ալլահա վէ ֆէյլամպլէրէ ինանըր: Քիլիսէյէ կիթմէսի, Քիթմալը մուգատտէն օգումասը, Ալլահըն վէ աաթթէրին հիւսն ի թէվէճճիւհիւնէ մալիք օլմազ իշիւն տիր: Նիշէ Նէհուտիլէր, մուամէր պիր էհալի օլտունլար տէյու Ալլահըն էմրէրինէ իթաաթ էտէրլէր իտի: Նիշէ քիմսէլէր Յիսուսա՝ էքմէքտէն տօյաուգլարը իշիւն շալիրտ օլտուլար: Յուգա՝ Յիսուս իլէ օլան ալազասընա ագչէ նօգթա ի նազարընտան պազար իտի, վէ նիհայէթ 30 զըթա կիւմիւշէ: Էֆէնտիսինի սաթտը: Պիւլիւճիւ Սիմօն Բուհ իւլ զոտա աթիւյէտինի փարա իլէ սաթըն ոլմազ իսթէտի: Հէր աարտա վէ հէր տինաէ պու նէվ տինտարլար, տինի սաթըլլըգ պիր շէյ սաթանլար էքսիք պուլունմամըլ տըր:

Լաքին սաթըլլըգ օլմայան տին եանի լիյազաթ վէ վազֆիյէթ տինի տախի վար տըր: Ատէմ Ալլահըն ալիմ, ալիմ, բահիմ վէ սէվէր օլտուղունու կէօրիւտ՝ տահա գարչը ինթիրաւ վէ մուհապպէթ հիսսի թաշըր, անըն իլէ միւլադաթ էթմէյի քէնտինէ պիր իհսան աուա էտէր: Անա աուա էթմէք, անըն ոլտուլունա խըտմէթ էթմէք, անըն իսմինէ գըյմէթի շէյլէրինի վազֆ ու թախսիս էթմէք,

քենտի իշխան պիր իմթիյազ արը : Պէտ-
լէճէ տին՝ սէվիպ հիւրմէթ էթտիյի Ալլահ
լիլ միւլագաթ չէքլինի ալըր : Պու տին
շիագժ սինի տիր : Հէր տինտէ՝ տինէ պու
նօղթաի նաղարտան պագան քիմ-
սէլէր պուլունը արը : Ահա ը աթիպտէ
փէյղամպէրլէր՝ տինի պու եիւքսէք մանա-
տա անլարլար իտի : Մէղամիրի եաղանլար
ալէսսէվիյէ տինի պէյլէ պիր լուհանի
ալագա տէյու թանրլար իտի : Յիսուսն
արտընճա կիտէն շակիրտլէրի , անա պա-
գըպ անա հայրան օլուրլար իտի . վէ
«Քիմէ կիտէլիմ, սէնտէ հայաթ սէօղլէ-
րի վար տըր» տէլէր իտի : Մարիամ ան-
տէ էօյլէ իլահի պիր հուլուր կէօրմիւշ
իտի քի , 200 տինարլըգ խօշ լաիհա շի-
չէսինի անըն պաշը իւզէրինտէ գըրըպ ա-
նը մէսի էյլէտի : Պօղոս իշխան եաշամագ
Քրիստոս օլմուշ իտի , շիմտի տախի նիչէ
քիմսէլէր իշխան տին պիր փաղարլըգ տէ-
յիլ անճագ վագֆիյէթ տիր :

Վէ հագիգի Խրիսթիյանլըգ սարշըգ
սին սէյիլ անճագ վագժ ու թախսիս սի-
նի սիր :
Յ. Գ. Գ.

ՍԷՔԹՈՒՊԼԱՐ

ՎԵՐ. Մ. 3. ԳՆԱՃԵԱՆՏԱՆ

Բանկիւմանըն կէչէն հաֆթաքի 46ընճը նօմէ-
րօսընտա , Փրօֆ. Սիմօն Քիւլիէլեանըն՝ Սօսիալիզմ
հաղգընտա միւմալիյէյին պիզէ խիթապէն հաղմըշ
օլտուղը աչըգ մէքթուպա Յ. Կ. Հայթահան
էֆէնտինին վէրալիյի ճէվապընտան մէմնուր գալ-
մամըշ օլտուղու զիքը էալիյօր : Պու թա-
պիի պիր հիսսիյաթ տըր : Ճէվապ ը մէղքիւրի
թէքրար կէօղտէն կէչիրալիյիմիգտէ անտէ «շախ-
սիյէթէ թէպալիւգ էտէն» պիր խուսուս կէօրմէ-
յօրըգ : Աճէպա Քիւլիէլեան էֆ. պիլիմ պէնա-
լէրէ ճէվապ վէրի իքէն , քէնտինին թէչէքքի
էյլէտիյի այնի խաթատա պուլուրնամմըշ մը : Պու
սէպէպտէն իտի քի պիլ անըն իւզէրինտէն սիւ-
քիւթ իլէ կէչտիք : Սօսիալիզմին թաֆսիլաթը
հէնուկ լայըգըյէ թէֆթիլ էալիմէմիշ օլտուղու
փէք աչըգ իտի : Միւթէրիլ էֆէնտինին նիհա-
յէթ անըն «լէյի վէ ալէյիհնտէ» հաղըլմըշ օլան

պաղը քիթապարը միւթէլաա էթմէք իշխան
վէրալիյի գարարընը թէպրիք էտէրիլ , վէ շիւպ-
հէմիլ հօգ տըր քի էյէր մէսէլէյի պիլարաղանէ
թէհարրի էտէր իտէ , պուհաան էվվէլ պէյան
էյլէմիշ օլտուղը էֆքեալարտան քիւլլէյէն ֆարգ-
լը միւթէլաալար ինթաճ էտէճէք տիր :

Մ. Յ. ԳՆԱՃԵԱՆՏԱՆ

«ԵՐԵՒԱՆ» (ՀՐԹՏ) Ա.

Նիւ Եօրքոտ ինթիշար էտէն Կոյնակ զաղէ-
թապընը 46նճը նօմէրօսընտա Հաճընտան Հրաճ
խմալը պիր պէնտ օգուհտու : Մէղքիւր պէնտ-
տէ Հաճընտա վաղը Ամէրիգան միւէսսէսաթըն-
տա՝ էրմէնիճէյէ չօգ էհէմիլիյէթ վէրիվմէսիյի ,
վէ օլ միւէսսէսէլէրին տմէլի օլմատըղը վէ է-
հալի պու հալտէն իշթիքիա լէֆ էթալիյի պիլ
պէյան , պու սէպէպտէն Վեր . Ս. Ալպարեանըն
օլլանլար վէ գըղարա մախսուս մէքթէպիլը
աշմագ մագսէսիյէ փարա թօփալաուգ իւզըն
Ամէրիգայա կիթտիյի զիքը օլունմուշ իտի : Պու
խուսուստա շու իքի սիւպ խաթրմըղա վարիտ
օլտու , չէօյլէ քի , 1. Աճէպա Վեր . Ալպարեան
պու չէյէ սալթ քէնտի թարաֆընտան մը , հօգ-
սա Հաճընըն Փրօթէսթան քիլիսէլէրի թարա-
ֆընտան մը , վէ հախօս Կիլիկիա Միւթիւնու-
նուն թալսիյէթի իլէ մի թէչէպալիւս էթմիշ տիր :
էկէր Փրօթէսթան քիլիսէլէր թարաֆընտան պու
իշէ թէչէպալիւս էթմիշ իտէ , սալթ պիր գալ
քիմսէ իլէ իսթիշարէ էտէրէք մի , հօգսա իքի
քիլիսէլէրին տէ լէյիյի ալարա՞գ մը պուհու
տէրիւհտէ էթմէշ տիր : Աճէպա ճէմաաթ թա-
րաֆընտան վատ օլունտան 500 լիւայը անճագ
պիր գալ ֆէրա մի , հօգսա պիւթիւն ճէմաաթ
մը վատ էթմիշ տիր :

2. Հաճընտա միսթիւնլըլէրին 2 պէօյիք միւէս-
սէսէլէրի վար տըր : Աճէպա պու թէչէպալիւս՝
միսթիւնլըլէրէ լաղմէն մի , հօգսա անլէր իլէ
միւթթէհիտէն իշէմէք իւլլէ մի տէրիւհտէ է-
սիլմիշ տիր : էկէր պու չէյէ միսթիւնլըլէրէ լաղ-
մէն թէչէպալիւս էտիլմիշ իտէ , քիլիսէլէր պու
մէսէլէյի թաալիւգ էթմիշ մի տիրլէր : Շալէտ
էօյլէ տէյիլ իտէ , աճէպա անլէր Կոյնակըն միւէլ-
լիֆի իլէ հէմէֆքեալ մը արըլար . զիրա Կոյ-
նակըն միւէլլիֆի՝ պալատէ զիքը օլունտան պէն-
տին զիլլինտէ չէօյլէ տէյօր , «Միսթիւնլըլէրտէն
այըր օլարագ իշէմէքտէն իտէ , գուվվէթ վէ
ճէհալէրիմիլի անլէր իլէ թէվհիտ էտէրէք իշէ-
մէք տահա խալլը տըր : Մատտի վէ ախրադի
պիր չօգ սէպէպլէրէ պիւնտէն անլէրէ հալա իհ-
թիյաճըմըղ վար տըր : Անլէր իլէ իթթիֆաղէն
իշէյէրէք միւէսսէսաթ ը հաղըրէյի տահա էյի վէ
ամէլի պիր հալա իֆրաղ էթմէք տահա գօլայ
վէ խալլը օլուր» :
ԵՐԵՒԱՆ

ՓՐՈՖ. ՖԻԼԻՓՍԵՆ

Տէնվեր տարեթիւունը ֆէրէֆէ վէ թայիմ ու թէրպիյէ չիւպէսի միւտիբի Տօգ. Տ. Ի. Ֆիլիփս՝ Բաննիւնայա կէօնաէրալիյի մէքթուարտա պէր վէճէի աթի կազմյօր. «1901տէ Ա. Յ. իւնվանըյէ Թարաուս գօլէճինի, 1908տէ Յ. Ը. իւնվանըյէ Մարաշ կլմի իրահի-սինի վէ 1911տէ Ֆէրէֆէ Տօգթօրը իւնվանըյէ Տէնվեր տարեթիւունը իքմալ էաէն Ջէյ-թունցիան էֆ. պիզիմ մէքթէպիմիդէ կէլտի-յինաէ Կրեմուէյր չիւպէսինաէ թահալ իչիւն սուրէթի միւքէմէլէաէ հազըրլըզ կէօրմիւշ պիւր հայտա պուլունույօր խաի: Պիր խալլը գրաաթ վէ թէթէպիլաթտան սօնրա պիրինճի աէրէճէ-աէ միւթէրաա տարէսի մագամընաա Ֆէրէֆէյի վէ իքինճի աէրէճէաէն օլմազ իւզրէ Թալիմ ու թէրպիյէ չիւպէսինի ինթիլաալ էյլէաի: Սօն թէլի-ֆինէ (Theses) «Ուլուսը հազըրլէնին իթիգաաաթի ը գաաթիմէյէ ամէլի թաթպիլգի» մագամէսինի աէլ-աի: Սուրէթի ֆէվզէլաաէաէ գրաաթ վէ միւ-թէրաաա պուլունուս: Թէլիֆի գապուլ էաի-լիւլ, իմթիւնը մուվաֆիադիյէթիւ կէլաի: Միւ-մալիէյ՝ չիմաի Տէնվեր տարեթիւունընաան Ֆէրէֆէ Տօգթօրը իւնվանընը ալմըշ ալր: Պիւ-թիւն մէսաիսինաէ պիւր գապիլիյէթի ֆէվզէ-լաաէ կէօսթէրմիշ աիւր: Միւմալիէյ՝ քէնաի իլէ ալագաաա պուլունանընը հայրէթ վէ հիւր-մէթինի մուճիպ օլմուշ ալր: Միւմալիէյին ֆէլ-սէֆէ չիւպէսինի ինթիլաալընաան չախսէն մէմ-նուն օլմուշըմ: Ջէյթունցիան էֆ. ալի տէրէ-ճէաէն ախապի սիյրէթ սահիպի օլուպ, պու-րաաա իքէն փէք շայան ը հիւրմէթ պիւր էօմր կէլիւմիշ աիւր: Միւմալիէյ՝ աալիմա ղէֆի, տաի-մա ղայրէթի վէ միւթապիմ աիւր: Անըն թէէ-լիֆի՝ վաաաթ տէրէճէաէ մուզթէաիւր ղէվաթըն էսէրլէրինաէն խալլիճա եիւքսէք աիւր: Վէ շա-յէա աաէմ անըն իլէ իթթիֆադ էսէմէյէճէք օլու պիլէ, անըն պիթարաֆլըղը, թալէպէ մագամըն-աա իպթիաաըը վէ ճիաաթիյէթի հիւրմէթ վէ միւ-սաաաէյի մուճիպ օլուր: Միւմալիէյ՝ էսաաի օլան շէյլէրի թաիւրիպ էթմէքսիւլ, քէնաի ճէ-մաաթընը ալա վէ սաահա էյլ օլան էօմրէ ղը-լաղուզլայան պիւր ըհիպէր օլաճադ ալր: Վա-թանընա խըմմէթ էթմէք իչիւն կազընաա ալ-աէթ էսէճէք աիւր»:

Տ. Ի. ՖԻԼԻՓՍ

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ԽԱՐԻՃԻ

Չինմալինաէ միւթարէքէ իւշ կիւն իչիւն իրան օլունուս իսէ աէ, մէլքիւր միւսաթի 15 կիւնէ թէմաթա էալիւիշ աիւր: Հիւքիւմէթին մուրաթիաալաըը իլէ ինզիլաալ ըհիպէրի՝ եա Հանգօաա եա Շանհայաա ազաը իճթիմա էալիւլ, աշիւլը հազըրէյի միւզաթէրէ վէ պիւր ի-թիլաֆա կէլմէյէ սայ էսէճէքլէր աիւր: Հիւքիւ-մէթ թարաֆընաան հիւր վիլայէթ պիւր մուրաթ-իաա կէօնաէրէճէք, ինզիլաալ թարաֆաաա-նընաան Լիւ-Եուան-Հաւիկ վէ սալիւր թալին օլունմիշ ալրալ: — Պու էնաաա հալի ի հիւքիւմէթ իաթիֆաաընը վէրմիշ օլուպ, իմիւ-րաթօրըն վալիաէսի պիւր իրաաէ նէշը էթմիշ, Եուան Շի-Պայ իլէ գապիլնէ ազալալը անը իմզա էսէրէք իրան էթմիւշէր քի, չիմալաէն սօնրա ումուր ը աէվլէթ իչիւն պաշ վէքիլ վէ գապիլնէ մէսուլ ալրալ: Լաքին ինզիլաալ թարաֆաա-րանը՝ գրալիշա իչին իչինաէ գալաղճա, սարայ խաաըմալընըն կինէ մէսէլէրէ գալաղճաղըն-աան վէպէսէ էսէրէք պու իլէրթիլէ իթիլաալ էթմէքաէ աիւրէր: — Մալիւմ օլաուզու իւզրէ, Չինի էրքէքլէր սաչալընը ուզաաըպ էօրէրէք արգալալընաա սալաանալըրլալ: Պու շէյ Ման-չու ղալէպէսինին ալամէթի օլաուզունաան, պու կիւնդէրաէ պիւր իրաաէ էհալիյէ պու փէրչէմէ-րինի քէմմէյէ միւսաաաէ էթմիշ, վէ ղալալի սալիւմէնին գապուլ օլունմաաընը թալէպ էյլէմիշ:

Դեկ. 5աէ Ալմանիա պաշ վէքիլի Հէր վօն Պէթման Հօլլէկ Բայլաքալաա Ս. ր էա. Կրէյին փալլաթնիթօաա. քի նաթիգունա ճէվապէն աէմիշ աիւր քի, միւզաթէրէնին կիլլի թու-թուրաաը Պրանա իլէ Ալմանիա արաալնաա. քի միւսաաէպէնին մէվանիէ օլրաամաաընաան նէ-չէթ էթմիշ, վէ Յուլիա 4աէն 20յէաէք ինթի-յար ը սիւքիւթ էալիւմիշ իսէ աէ, պու միւզա-քէրաթըն պաիա ի էնալիշ օլաճադ պիւր ճիւլթի պուլունմաաընը ինկիլթէրաալ պիլալիլմիշ խաի: Սօթալիսթ Լիսըրը Հէր Պէպէլ՝ Ալմանիաըն Ա-ղաալիւ փալիքի կէօնաէրմէսի հաղիլաթէն պիւր թէլաֆա օլաուզունա թէլէյիա էթմիշ, քէ-ղալիք Պրանա մաթպուաթը աալի պաշ վէ-քիլին մէլքիւր իղաաթընը գաաաաթալիւշ կէօ-րէմէմիշ աիլլէր: Հէր Հօլլէկ Սըր. էա. Կրէյին պու իքի աէվլէթ արաալնաա ղիլաաէ սամիմիլէթ պուլունմաաընա տալի արղուսունը

Թաւարդ վէ թէյնիւ էյլէմիշ տիր: — Իրան իլէ Րուսիանըն միւնտսէպոթը էլան հիւան ի սուրէթլէ թէսվիյէ էտիլմէմիշ տիր: Րուսիա հայա քէնսի մաթլուպաթընտա խորար էտիյօր: Լաքին տիկէր թարաֆտան Ինկիլթէրրայը փէք վա- զը՝ լիսան իլէ թէյնիւ էթմիշ տիր քի՝ քէնսիւնն պու մուամէլէսի անճաղ մուվազգաթ պիր թէր- թիպ օլուպ, մէմլէքէթլին ինգիսամը միւրաւտ էտիլմէմիշ, վէ Ինկիլթէրրա իլէ 1907տէ վու- գու պուլան իթիլաֆա մուզայիր հիշ պիր թէ- չէպպիւստէ պուլունուլմամը տըր: Կէրէք Ին- կիլթէրրա վէ կէրէք Րուսիա հիւքիւմէթ- լէրի Շահ ը մախլուըն թարաֆընը թուլմայա- ճազլարըն պէյան էթմիշէր տիր: Մր. Շուս- թըր՝ Իրան հիւքիւմէթի Րուսիա վէ Ինկիլթէր- րա իլէ մուայլէն պիր իթիլաֆա կէտիլքտէ, օ իթիլաֆ չէրաթիթինէ տէ սըզը սըզը րիայէթ է- տէճէյնի վատ էտիյօր իսէ տէ, Րուսիա միւ- մալէյլին տղը խուսուսուստա խորար էյլէմէքտէ տիր: Մր. Շուսթըր պիր պէյաննամէսինտէ տէ- միշ տիր քի, քէնսիսի Յուսիս 13տէ չիմաթի մէմուրիլէթէ կէտիլլինտէ Իրանըն սանտըղընտա 100,000 լիրա աչըզ պուլունմագլէ պէրապէր գաղստա աղա փարա հօզ խա: Պուստան մա- տա օ վագթման պէրու տախիլի մուհարէպէյէ 300,000 լիրա սարֆ օլունմը տըր: Լաքին քէն- տինն թէրթիպաթը սայէսինտէ մէզքիւր 100,000 լիրա գափաւարմը, վէ մէմլէքէթլին ճիւղէ մէ- սարիֆաթը տախիլի վարիտաթ իլէ թէսվիյէ է- տիլէպիլմիշ տիր: — Իսֆահանըն էրմէնի Ա- ռաջնարըն չու միւնտսէպէթտէ էրմէնիլէրին իշէ միւտաթէյէ էթմէլիպ պիթարաֆ պուլուն- մալարըն էրմէնիլէրէ թաւլիլէ էթմիշ, վէ Պաթթիլյարիլէր ղէխի Սէրտար էսաւ տախի Րուսիայա մուզապէթէթ էթմէյի քեարը ազիլ կէօրմէմէքտէ տիր: — Իրան գաղստարըն թէհ- րանտան Լօնտրա գաղստարընա իսթիմատա ի- չիւն պիր միւրաճաթմա պուլունմըչար իսէ տէ, անդէր քէնտի էյլէրինտէն պիր շէյ կէլմէ- տիլլինի զիքը իլէ պէյանը իշթիլաք էյլէմիշէր տիր: Նիսայէթ մէսէլէնին հիւան ի սուրէթլէ թէսվիյէ օլունմաղընա իւմիտ արթիմագտա տըր:

Գրալ-իմիէրաթօր ճօրճ հազրէթլէրի Պոմպէյ- տէ պուլունտուգարը կիւնլէրալէն պիրթիլմէմ- լէքէթլին չօճուգարընա մախուս կիւնէ թէսու- տիւֆ էթմալլինտէն, մէմլէքէթլին հէր թարա- ֆընտան կէլիլ օլուն 28,000 չօճուգար միւլարի- լէյնէ իֆա ի իօշումէտի էյլէմիշէր տիր: Դեկտ.

Դեկտ գրալ-իմիէրաթօր ճօրճ՝ Տէլհիյէ մուվա- սէլէթ էթմիշ վէ Հինտիթմանտա միալի կէօրիւ- մէմիշ պիր շէրէֆ իլէ իսթիլապա էտիլմիշէր տիր: Դեկտ. Ցտէ միւլարիլէյն՝ պէօլիւք պիր մէյտան- տա միւթէվէֆֆա փէտէրի Գրալ էտուարալըն զիքրինէ րէք շէտիլէն թէլքեար լէվհասըն պիլլէրմէ իզտիհաւ հուզուրուստա վազ էյլէմիշ տիր: Պու լէվհա զէնկին, ֆագիր, պիւթիւն Հինտիթման էհալիսինն իանէսիլէ թէտարիք էտիլմիշ օլան պիր պէրկիւզար տըր: Տէլհիտէ Գրալըն իսթիմալընա թախսիս էտիլմիշ օլան չա- տըրտա պիր հարիգ վուգու պուլունը իսէ տէ, ճան զայաթը օլմամը տըր: Տիկէր պիր տախիլ- տէ զուհուր էտէն էանկընտա իքի քիլի վէֆաթ էթմիշ տիր: — Կէչէն սէնէնին Հոկտ. այընտա Ամէրիգանըն Լօս Անճէլէս շէհրինտէ մէզքիւր շէհրին Թայլզ զաղէթտարըն պիլնտը պօմպա իլէ պէրհապա էտիլմիշ վէ 21 քիլի թէլէֆ է- տիլմիշ իսի: Պու պիր սէնէ զարփընտա Լալլէն թահգիլգաթ նէթիճէսինտէ պուլըն էափանլարըն Մազ Նոմարա նամ իքի պիրաւէրլէր օլուզու իսպաթ օլունմուշ տըր: Լաքին մէսէլէյէ առհա զիլտալէ վէխամէթ վէրէն ճիւղէթ չու օլմուշ տըր քի, պու քիմնէլէր պու շէյի էափաղա իւճրէթ իլէ թուլթուլմուչար իմիշ: Վէ չիմաի հիւքիւ- մէթ պուլնարըն իսթիլտալ էտէնլէրի պուլունա չալըչյօր: Պիր վէսվէսէ չու տըր քի՝ պու շէյ Ամէրիգանըն Ամէլէ իթթիհատը հէյէթ ի խտարէ- տի թարաֆընտան իճրա էթմիլլիլմիշ տիր: — Պուլարիթման գրալը Ֆէրաթիմանտըն Ալաթիլա- Մաճար իմիէրաթօրընա վուգու պուլան զիլա- ղէթլին Մաքէտօնիայա տաիր պիր միւզաքէ- րէյէ ալագատար իտիլի պաղը տախիլէրտէ տիւ- չիւն լիւյօր իսէ տէ, պու շէյ թէպէյլիւն էթ- մէմիշ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Շարգի Անտուօլու աւլալընն կիթաթէ վէխամէթ քէսպ էթմէսի, Ազգ. Ժողովը վէ պիւթիւն էրմէնիլէրի տիւլլէնտիւրմէքտէ տիր: Պու պապտէ ֆաթրիգիսանէ թարաֆընտան պիր թազրի հաղըրլանմը տըր վէ պիւթիւն իրիսթի- յան սնատընն րէիս ի րուհանիլէրի թարաֆըն- տան հիւքիւմէթէ ումուսի պիր միւրաճաթ վուգու պուլաճաղը սէյլէնիլլիյօր: Նոյ. 25 թարի- խիլէ ֆաթրիգիսանէյէ Պիթիլտէն վարիտ օլան թէլէրարֆնամէ տիր, «Անվալմըզ ֆէվզ էլ տ- տէ մուճիլպի էնտիլէ տիր: Ապտիւրրէզգագ իս- թիլպատա թարաֆտարանընն պալընա կէչմիշ,

1912 Յունիս նիհայէթինտէ մահալը մէզքիւրիւ թէրք էյլէյէճէք տիր: Ճէմատթ իլէ վարզ արա- սընտա պիր կէօնէ նիֆազ պուլունմամագտա տըր: — Պատ. Օթթ Պաղտատարեան էվլէլէրի հաֆթա Աֆ. Գարա Հիսարը քիլիսէ վէ մէքթէ- պինի գիյարէթ էտիւլ օրատա ճէմատթա պիր վազ իրատ էյլէմիշ տիր: — Պիր գաշ հաֆթա ռուգատտէմ Բիւթսնիա Միւլթիւնը քիլիսէ վէ իշճիլէրինէ տաիր վէրիլէն մալիւմաթտա աթի իւզ զիքր թատհիհաթ իճրա էտիլիր: — Պէյնաշյա պոշ օլմաշյոլ Բարսեղ էֆ. Պէրպէրեան վազը տըր, քէզա Գարաաղաւտա Յ. Օտապաշեան էֆ. վազը տըր: — Վեր. Յ. Գ. Պիւլպիւեան Հոտան Պէյլիսէն հաղլոյր քի, օրատաքի Խնճիլի ճէմատթըն Յ մէքթէպի պուլունուլ, պուլարտա Լուսաւոր- չալան պիրատէրլէրին չոճուգարը փէք աղ տըր: Իքի սէնէ մուգատտէմ օրատա վուգու պուլան ինթիպաճը րուհանի միւնասիպէթիլլէ պաղը աիւզէնիլլիքիւր վազը օլմուշ խաի: Շիմաի օ հալլար իսպընճա տէֆ էտիլմիշ օլուլ, իշ տահա թտալի պիր հալ քէսալ էթմիշ տիր: Լուսաւոր- չալան պիրատէրլէրին հէտմ էտիլէն քիլիսէսի էլան օ տճըլը հալտա տէվամ էթմէքտէ վէ ճէ- մատթըն միւնասիպ պիր իպատէթիանէսի վէ մէքթէպ պինտը պուլունմատըրնտան չոգ միւշքիլաթ չէքմէքտէ տիլլէր: Տէօրթիւլ էյ- թամը տա Հոտան Պէյլիլէ նազլ օլունմուշ օլուլ պու միւէստէստէ 300 եթիմ պուլունմագտա տըր: Պաղտատ չմէնտիֆէր իսթիթընտա էհալիլէ էփէյի իշ սալմիշ օլտուղունտան էյլէրինէ էփէյի փարա կէշմէքտէ տիր: — Ան աւ Աֆ. Գարա Հիսարը օլուլ Ամէրիգանըն Եէյլ տարէլֆիւնու- նընտա թըպալիլէ տաիրէսինտէ թահսիլ էթմիշ օլան Տօգ. Յակոբ Յ. Տէվրիտեան էֆ. տէն վա- լիսէսի ծ սէնէ տիր խապէր պմամը օլտուղուն- տան միւմալիլէ հազլընտա մալիւմաթը օլան- լար իտարէլիսնէմիլլէ հազարլարտա միւսիննէ վալիսէսի մէմուռն օլաճաղ տըր:

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Մեճիլիս ի Մեպուռան: Կէշէն հաֆթա պայրամ միւնասիպէթիլլէ մէճիլի իճթիմա էթմէմիշ տիր: 22նճի իճթիմատա էվգաֆ պիւտճէսի թամիրաթ վէ ինչաաթ ֆապընտ իլամէթէն 60,000 լիրանըն իթտը պապընտա մուվազգաթ մատաէ ի գա- նուսիլլէ օղունուլ գապուլ էտիլմիշ տիր: Հիյն ի միւլաքէրէտէ Պուշօ էֆ. «Պէնտէնիլ էօյլէ ար- զու էտիլօրմ քի էվգաֆ նէգարէթի քէնտի քէնտիլի խաարէ կտէճէք պիր հալէ կէլին տէ,

նէ վարիտաթ վէ նէ տէ մէտարիֆաթընը պիլէ կէօսթէրմէսին: Քէնտի հաղլըյլէ գապուլուն» տէմիշ վէ «Պրաւօ, պրաւօ» նիտալարը իլէ ալ- գըչլանմը տըր: Իքինճի ճէլսէտէ չէքիլկէ իթ- լաֆը հազլընտա թալիսիտաթ իթաընտա տաիր պիր մատտէ վէ անտէն սօնրա ախլը ապէք զանուռու միւլաքէրէ էտիլմիշ տիր: 23ինճի իճթիմատա՝ Նաֆիա նազըրը Խուլուսի պէյ՝ 2էս- թըր փրօթէսինէ տաիր արիզ ու աւիզ պէյա- նաթտա պուլունմուշ վէ անտէն սօնրա մէզքիւր փրօթէսինէ եէնի գապինէ թարաֆընտան միւլթէ- լատ էտիլիլ 15—20 կիւն սօնրա հիւքիւմէթէ խառնիլի թալէպ էթմիշ, վէ լաքին օլ պապտէ Սաարազամ թարաֆընտան թալէպի հափի պիր թէզքիլէ պուլունմատըրը սէպէպաէն պէօյլէ պիր թէզքիլէ կէլինճէյէ գատար օլ խուսուտա միւլաքէրէսին թէէլիլ օլունմաը գարարկիր օլմուշ տըր: — Գանուռնը Էսասինին աթիսէքի մատաէլէրինին թատիլինէ տաիր հիւքիւմէթ թա- րաֆընտան մէճիլի ի Մէպուլսանա պիր թէքիլֆ վազը օլմուշ տըր: 1. Ձաթը Շահանէսին պիր տէվրէ ի իճթիմալիլէ էսնաընտա մէճիլի Մէ- պուլսան միւլաքէրաթընը թատիլ էտէպիլմէսի, 2. Մէճիլի Մէպուլսան իլէ հիւքիւմէթ արա- սընտա ինթիպաֆ զուհուր էթթիլի վէ զաթը Շահանէ եէնիտէն ինթիպապաթա պաշլամագ իւզլէ մէճիլի տաղըթմազա լիւզում կէօրսիւլիւ թագաիրտէ մէճիլի Սյանըն մուվաֆագաթընը տիմաը մէճպուրի օլտուղունտա տաիր մէվճուտ օլան գալտըն իլգաար:

Կէշէն հաֆթա գարֆընտա Թարապուլունը Ղարպտա պէլլի մուհարէպէ Այն Ջարտա մու- զու պուլմուշ տըր: Օրատա 8,000 գատար Թիւրք վէ Արապ ապէրլէր պուլունտուղու հալտա իթալիալլար Դեկա. 4տէ մահալը մէզ- քիւր իւզէրինէ Իքի գօլտան հիւճիւմ էտէրէք, անը զապթ էյլէտիլլէր: Թիւրք օրտուրը կէրի չէքիլմիշ խէ տէ, Նէշէթ վէ Ֆէթհի պէյլէրին օրտուղու միւնթագամ պիր սուրէթտէ կէրի չէք- մէքտէ մուվաֆագ օլտուղարընը Էվրօփա զազէթալարը սէնտ իլէ զիքր էտիլօրլար: Այն Ջարալը թէրք էտէն Թիւրք օրտուրունը Թար- հունտան Հօմս ճիհէթիլլէնէ հիւճիւմ էտէճէք- լէրի մէմուլ տըր: — Իթալիանըն Մալիլէ նազըրը թարաֆընտան նէչր էտիլէն պիր րափօրթտան անաղլըրընա կէօրէ, Իթալիա՝ չիմալիլէ գա- տար մուհարէպէյէ թագրիպէն 2,400,000 լիրա տարֆ էթմիշ, վէ պու մէպլաղ 1910—1911 ի- րատընտան արթան մէպլաղ իլէ գափաղմընը

օրուայ մուհարէպէ շիմախէտէք հիւքիւմէթին պիւտճէսինէ թէէսիր էթմէմիշ տիր: — Պու հաֆթա մաթպուլաթ ալէմի չօզճա Մաքէտօնիա վուգուլաթ վէ պօղազլար մէսէլէսի իլէ իշթիզալ էթմիշ տիր: Պուլզար չէթէլէրի պու սօն կիւնդէրտէ ազիւմ ֆաալիյէթ իպրազ էթմէյէ պաշլամը տըրլար: Դեկտ. 11-տէ Գօմանօվասա Պուլզարիս հուսուտունասան Թիւրքիայա կէչմէյէ չալըչան 17 քիշիանէ իպարէթ պիր Պուլզար չէթէսի իլէ Սամանլը սաքէրլէրի միյանընտա պիր միւստաէմէ վուգուլ պուլուլ վէ սաքէրլէրտէն 8 քիշի մազթուլ վէ 2 քիշի մէճրուհ օլմուշ, Պուլզարլարտան իտէ 7 քիշի մազթուլ վէ 6 քիշի մէճրուհ օլմուշ տըր: Սէլանիկ, Իշթիպ, Իւսկիւպ վէ հէվալիսինտէ էտիլէն թէֆթիշաթ նէթիճէսինտէ 38 պօմպա պուլուլմուշ վէ 200 քիշի տախի մազնուէն տէրաէսթ էտիլմիշ տիր: Հիւքիւմէթ՝ Րումէլիյէ պիր հէյէթ ի թէֆթիշիլէ կէճուտէրմիշ տիր: — Իթիլաֆ վէ Հիւրլիյէթ ֆըրգասը տախի ահվալը ճարիյէյի մահալիստէ թէֆթիշ էթմէք մազսէտիյէ քէնտի ազասընտան Րումէլիյէ պիր հէյէթ կէճուտէրմիշ տիր: Տախիլիյէ նազըրը Ճէլալ պէյլի տախի Հայտար պէյ իլէ պէրա ի թէֆթիշաթ Րումէլիյէ կիտէճէյի ըիվալէթ օլունմագտա տըր: — Պօղազլար մէսէլէսինտէն տօլալը Իսկիլթէրրանըն էվրօփա սէֆիլիյէլնտէն իպարէթ պիր մէճլիս ազալընը թէքլիֆ էտէճէյի ըիվալէթ օլունմագտա տըր: — Արնտվուսպուլը ահվալի տախի սօն կիւնդէրտէ էնտիլէյի մուճիպ օլմազա պաշլամը տըր: — Սէլէլ վէ Լապան արասընտա 8 Րումլար, Վէլէնա ճիվարլընտա 2 Պուլզարլար վէ Պալճա եազընլարընտա 6 Իսլամ գաթլ էտիլմիշ տիր:

Պապը Ալի քէնտի վապարընը իֆա էթմէտիլի սէպէպտէն չէմալի Արնավուսպուլընտա էհալի արասընտա խայլիճա հէյէճան հիւքիւմիւր մէքտէ իմիշ: Տէյլի քէյիդրաֆըն Իսթանպօլ մուխապիլիին պէյանընա նազարէն 10,000 Արնավուսպար աճ վէ փէրիշան հալտէ պուլուլ նույօրլար վէ հէնի պիր խահանտան գօրգուլմագտա իմիշ: — Չազըրճալը ալտնէսինտէն օլան պալը չազլիլէր իլէ էօտէմիշ ժանտարմա վէ սաքէրի պէօլիւլիւ արասընտա Կէրէլի գարիլէսինտէ պիր միւստաէմէ վուգուլ պուլուլ վէ 7 ժանտարմա գաթլ էտիլմիշ վէ 3 ատէտ տէ հարալանմը տըր: Էշգիյատան տա 2 քիշի գաթլ էտիլմիշ վէ պազի 3 ատէտի տէ իլթիճա էթմիշ իտիքէրի խանէ տէրունիտէ հանմը տըրլար: — Փարիզ սէֆարէթինէ թայլն օլունան

Րիֆաթ փաշատան միւնհալ Իսթանպօլ մէպուլուլուլունա՝ միւնթէխիպի ռանիլէրտէն 196 ըէյին էքսէրիյէթի իլէ Իթիլաֆ վէ Հուրրիյէթ ֆըրգասընըն նաճէտի Թահիր Խայրէթաին պէյ ինթիխապ օլունմը տըր: Շէհրիմիզալէ պէյ օղլունտա 5 գաթման իպարէթ պիր ախարքընան էրզըրլա տէրունիտէ պուլուլունան աճէլտէն 5ի էօլմիւշ վէ Յիւ միւհլիք սուրէթտէ հարալանմը տըրլար: Ապարթըման սահիպի օլան Տէֆթէրիսանէ մէմուրինիտէն Հայտար պէյ ալէյհինտէ թազիպաթը զանունիյէյէ պաշլանմը տըր: — Շէհրիմիզին հարիգգէտէկեանը նամընտա տախիլտէն վէ խարիճտէն վէրիլէն իանէլէր թահգիզ վէ թէվզի գօմիսիճըն իհմալ վէ թէքեաալիւլ սէպէպլինտէն հալա թէվզի էտիլմէմիշ օլմալլէ միւսապլինտէն հէր թարաֆտան իլթիքեալար իշաիլմէքտէ տիր: — Պու հաֆթա զարֆընտա Իթթիհաա Թէրազըր ճէմիյէթինէ մէնսուլ տգալարտան 4 ատէտի իսթիֆա էտիլա, անդէրտէն պիրիսի Իթիլաֆ վէ Հուրրիյէթ ֆըրգասընտա տախիլ օլմուշ տըր: — Շէհրիմիզալէ պու հաֆթա զարֆընտա (Դեկ. 4—11) 258 վէֆիյաթ վուգուլ պուլուլ, պուլարտան 38ի, հանի 15ի վէրէմտէն վէֆաթ էթմիշ տիրլէր: — Ապալիւ Համիալին սաթըլմագտա օլան միւճէվէրաթընտան հալը օլան ազլէնին մէճմուլի 6 միլիօն 980,902 Ֆրանգա (317,314 լիրա) պալիզ օլմուշ տըր: — Գալա ի Սուլթանիյէ Տէտէ աղաճտա պուլուլունան Իթալիանլարըն թէպլաի հիւքիւմէթճէ թէգարրիւր էյլէմիշ տիր: — Ասանա իլթիշալընըն էն պէլլի միւսէպիպլէրինտէն օլան Ապալիւ Դաալի էֆ. գօլէրատան վէֆաթ էյլէմիշ տիր: — Պու հաֆթանըն Չարչէնպի հէճէսի Իսկիլիզ սէֆարէթինին Թարապիտա վազը սէյֆիյէսինտէ հարիգ գուհուր էտիլա քեամիլէն եանմը տըր: Հարիգին սէպլիլ տահա անդալլմամը տըր: Պինա 50,000 լիրայա սիկուրթա էտիլմիշ իսի:

ԹԱՍՈՒՀԱԹ

Կաթողիկոսը գանախալարը հազընտա 49նճը նուսիսէմիզալէ նէշր օլունան պէնտալէ, մաթպաա սէվիլիաթը օլարազ Տ. Տ. Գէորգ Արքեպս. Երեցեանըն պիննի 57 հէրինէ 75 տէնմիշ օլմալլէ թասիհ օլունուր:

Միւսիւր ի մէսուլ վէ սահիպ ի իմբիյազ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ
Տէրիստտէթ, Չազմագըլար, Յափօրեան խան